

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

VETUNI pro 21. století: Rozvoj VETUNI v oblasti digitalizace činností, profesionálního vzdělávání a flexibilních forem vzdělávání

Projekt NPO registrační číslo NPO_VETUNI_MSMT-16594/2022

Specifický cíl A3: Tvorba nových profesně zaměřených studijních programů

Studijní program:

Veterinární asistence

Návaznost na výstup:

☐ č. 1   ☐ č. 2   ☐ č. 3   ☒ č. 5   ☐ č. 6   ☐ č. 7   ☐ č. 8   ☐ č. 10

Předmět:

V2AN - Anatomie zvířat

Typ výstupu:

Studijní opory pro teoretickou výuku

Autor výstupu:

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Veterinární univerzita Brno

Palackého tř.1946/1 ● 612 42 Brno ● tel.: +420 541 561 111 ● e-mail: podatelna@vfu.cz ● www.vfu.cz ● IČ 62157124

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Národní
plán
obnovy

Přednáška 1.

Úvod:

- **ANATOMIE = z řečtiny ROZŘÍZNOUT**
- **Nauka o vnitřní a vnější stavbě zvířecího těla**
- **Anatomie klasická,
srovnávací,
topografická, atd.**

Partes corporis:

- **HLAVA – caput**
- **KRK – collum**
- **TRUP – truncus**
- **KONČETINY – membrum thoracicum
et pelvinum**
- **OCAS – cauda**

Partes corporis:

- **TRUP – truncus**
  - **HRUDNÍK – thorax**
  - **BŘICHO – abdomen
(venter)**
  - **PÁNEV – pelvis**
  - **HŘBET – dorsum**

Partes corporis:

- **KONČETINY – membra**
  - **CINGULUM – pletenec**
  - **STYLOPODIUM – paže nebo stehno**
  - **ZEUGOPODIUM – předloktí nebo bérec**
  - **AUTOPODIUM – ruka nebo noha**

Partes corporis:

- **Většina obratlovců má 4 autopodia**
- **RUKA – manus – 2 ruce (sin. + dx.)**
- **NOHA – pes – 2 nohy (sin. + dx.)**

Regiones corporis: KRAJINY TĚLA

- **Regiones capitis**
- **Regiones colli**
- **Regiones trunci**
- **Regiones membri thoracici et pelvini**
- **Regio caudalis**

Regiones capitis: KRAJINY HLAVY

- **Regiones cranii et regiones faciei**
- **RC – např. reg. frontalis, reg. parietalis
reg. occipitalis, reg. Temporalis
reg. auricularis**
- **RF – např. reg. maxillaris, reg. mandibularis
reg. nasalis, reg. oralis
reg. buccalis, reg. masseterica**

Regiones colli: KRAJINY KRKU

- **Regio colli dorsalis**
- **Regiones colli lateralis**
  - **např. reg. parotidea, reg. prescapularis**
- **Regiones colli ventralis**
  - **např. reg. laryngea, reg. trachealis**

Regiones trunci: KRAJINY TRUPU

- **Regiones thoracis**

- **např. reg. presternalis et sternalis**
reg. costalis et cardiaca
reg. scapularis

- **Regiones abdominis**

- **např. reg. abdominis cranialis, media**
reg. abdominis caudalis

Regiones trunci: KRAJINY TRUPU

- **Regiones pelvis**

- **např. reg. sacralis, reg. glutea
reg. perinealis**

- **Regiones dorsi**

- **např. reg. vertebralis thoracis
reg. lumbalis**

Regiones membri thoracici: KRAJINY HK

- **Regio articulationis humeri**
- **Regio brachii, regio antebrachii**
- **Regio cubiti**
- **Regio carpi, regio metacarpi**
- **Regio digitorum manus**

Regiones membri pelvini: KRAJINY PK

- **Regio articulationis coxae**
- **Regio femoris, regio cruris**
- **Regio genus**
- **Regio tarsi, regio metatarsi**
- **Regio digitorum pedis**

ROVINY na těle zvířete:

- **Planum medianum**
– rovina **MEDIÁNNÍ**
- **Planum sagittale**
– rovina **SAGITÁLNÍ**

ROVINY na těle zvířete:

- **Planum transversale – rovina PŘÍČNÁ**
- **Planum horizontale – rovina VODOROVNÁ**

Planum medianum:

- **Vede přesným středem těla**
- **Tvoří hranici mezi levou a pravou půlkou těla**
- **SMĚRY – VLEVO**
– VPRAVO

Planum sagittale:

- **Mnoho rovin souběžných s PM**
- **Určují směr K či OD
mediánní roviny (ke středu)**
- **K = MEDIÁLNĚ**
- **OD = LATERÁLNĚ**

Planum transversale:

- **Kolmá na PM i PS**
- **Určuje směr k lebce nebo k ocasu**
- **K lebce – KRANIÁLNĚ**
- **K ocasu – KAUDÁLNĚ**

Planum horizontale:

- **Kolmá na PM, PS i PT**
- **Určuje směr ke hřbetu nebo k břichu**
- **Ke hřbetu – DORZÁLNĚ**
- **Ke břichu – VENTRÁLNĚ**

Roviny a směry na hlavě:

- **99% názvů je STEJNÝCH**

ALE

- **Směr kraniální NELZE použít**
- **Směr k hrotu nosu
(dopředu) = ROSTRÁLNĚ**

Roviny a směry na končetinách:

- **Většina směrů od ramene po zápěstí SHODNÁ s popisem trupu**
- **NELZE použít směry „dorzálně“ ani „ventrálně“**
- **Směr k trupu = PROXIMÁLNĚ**
- **Směr od trupu (k podložce) = DISTÁLNĚ**

Roviny a směry na končetinách:

- **AUTOPODIUM – RUKA + NOHA**
- **Hřbet ruky a nohy = DORZÁLNĚ**
- **Dlaň ruky =
PALMÁRNĚ**
- **Ploska nohy =
PLANTÁRNĚ**

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Národní
plán
obnovy

Přednáška 2.

POHYBOVÝ APARÁT I.

OSTEOLOGIE a ARTHROLOGIE

OSTEOLOGIE

OSTEOLOGIE:

- **Osteologie = nauka o kostech**
- **O obecná X speciální**
- **Kost**
  - **kostní tkáň + chrupavky**
  - **vazivo – kolagenní vlákna + periost a endost**
  - **cévy + nervy**
- **Vznik z chrupavky nebo vaziva
(chondrogenní či desmogenní osifikací)**
- **Kosti dle tvaru – dlouhá, krátká, plochá, iregulární**

OSTEOLOGIE speciální:

- **Kosti jednotlivých částí těla zvířete**
- **Kostra = SKELETON**
  - **Skeleton axiale – kostra osová**
  - **Skeleton appendiculare – kostra přívěsná**
- **Kostra osová = lebka + páteř + hrudní koš**
- **Kostra přívěsná = skelet hrudní a pánevní končetiny**

Skeleton axiale: LEBKA (cranium)

- **Soubor plochých kostí, vymezuující 3 základní dutiny hlavy...**
- **Dutina lebeční (cavum cranii) – pro mozek**
- **Dutina nosní (cavum nasi) včetně paranazálních dutin**
- **Dutina ústní (cavum oris)**
- **Dle původu a funkce se kosti lebky dělí na:**

NEUROCRANIUM

SPLANCHNOCRANIUM

NEUROCRANIUM: kosti vymezuující cavum cranii

- **Kosti kolem lebeční dutiny**
- **Báze (dno)**
  - **os occipitale, os basisphenoidale, os presphenoidale**
- **Strop (kalvárie)**
  - **os frontale, os parietale, os interparietale**
- **Boční stěny – os temporale**
- **Přední hranice – os ethmoidale**

SPLANCHNOCRANIUM I.: kosti vymezuující cavum nasi

- **Strop – os nasale**
- **Boční stěny – os incisivum, maxila, os lacrimale, os zygomaticum**
- **Dno – tzv. palatum osseum = kostěný podklad tvrdého patra**
  - **os incisivum, maxila, os palatinum**
- **Kaudální hranice – os ethmoidale**
- **Vomer – pro fixacci chrupavčité nosní přepážky**

SPLANCHNOCRANIUM II.: kosti vymezuující cavum oris

- **Strop – palatum osseum**

- **os incisivum + maxila + os palatinum**

- **Boční stěny**

- **mandibula, os palatinum a os pterygoideum**

- **Dno – mezisaničí**

- **bez kostního podkladu 😊**

Skeleton axiale: PÁTEŘ I. (columna vertebralis)

- **Sloupec krátkých kostí chránící páteřní míchu**
- **Obratel – VERTEBRA – tělo + oblouk + výběžky**
- **Obratle krční (v. cervicales) – 7 – atlas + axis + C3 – C7**
  - **Foramen transversarium – typický pro VC (kromě C7)**
- **Obratle hrudní (v. thoricae) – 13-18 (13 u Bo+Ca, 14-18 u Sus a 18 u Eq)**
  - **Kloubní plošky pro skloubení s žebry**
- **Obratle bederní (v. lumbales) – 6-7 (6 u Bo+Eq, 6-7 u Sus a 7 u Ca)**
  - **Nemají příčné výběžky**

Skeleton axiale: PÁTEŘ II. (columna vertebralis)

- **Obratle křížové (v. sacrales) – 3-5 – srůstají v OS SACRUM**
  - 3 u Ca, 4 u Sus a 5 u Bo+Eq
  - Příliš úzké pro páteřní míchu – jen cauda equina
- **Obratle ocasní – +/- 20**
  - arcus hemalis u skotu a psa

Skeleton axiale: HRUDNÍ KOŠ (thorax)

- **Ochrana životně důležitých orgánů a cév – srdce + plíce**
- **Strop – páteř**
- **Boční stěny – žebra (os costale + jeho chrupavka)**
  - **žebra pravá, nepravá a volná**
  - **počet 13-18 (viz Th obratle)**
- **Dno – sternum – manubrium + corpus + proc. xiphoideus**
- **Apertura thoracis cranialis et caudalis**

Skeleton appendikulare: KOSTRA HRUDNÍ KONČETINY

- **Cingulum – lopatka (scapula)**
- **Stylopodium – kost pažní (humerus)**
- **Zeugopodium – kost vřetenní a loketní (radius et ulna)**
- **Autopodium = basipodium + metapodium + acropodium**
  - **Basipodium – kosti zápěstí (ossa carpi) – 6-8 kostí**
  - **Metapodium – kosti záprstí (ossa metacarpalia) – 2-5 kostí**
  - **Acropodium – kosti prstů (ossa digitorum) – 3x články prstu
3x sezamské kosti**

Skeleton appendikulare: KOSTRA PÁNEVNÍ KONČETINY

- **Cingulum – pánev (pelvis) = 2x os coxae (os Ilium + ischii + pubis)**
- **Stylopodium – kost stehenní (femur)**
- **Zeugopodium – kost holenní a lýtková (tibia et fibula)**
- **Autopodium = basipodium + metapodium + acropodium**
  - **Basipodium – kosti hlezna (ossa tarsi) – 4-7 kostí**
  - **Metapodium – kosti nártu (ossa metatarsalia) – 2-4(5) kostí**
  - **Acropodium – kosti prstů (ossa digitorum) – 3x články prstu
3x sezamské kosti**

ARTHROLOGIE

ATHROLOGIE:

- **Arthrologie = NENÍ nauka o kloubech, ale nauka o spojení kostí**
- **A obecná X speciální**
- **SYNARTRÓZY a DIARTRÓZY**
- **S – spojení dvou či více kostí pomocí POJIVOVÉ tkáně**
  - **vazivo, chrupavka nebo kostní tkáň**
- **D – spojení dvou či více kostí pomocí synoviálního kloubu**

SYNARTRÓZY vazivové:

- **Syndesmosis et synelastosis**
- **Gomphosis – vklínění zubu do zubního lůžka**
- **Suturae cranii = lebeční švy**
  - **Sutura plana – plochý šev**
  - **Sutura serrata – pilovitý šev**
  - **Sutura squamosa – šupinový šev**
  - **Sutura foliata – lístkový šev**

SYNARTRÓZY chrupavčité:

- **Synchondrosis = spojení 2 či více kostí pomocí hyalinní chrupavky**
  - **Synchondrózy mezi lebečními kostmi chondrogenního původu**
  - **Spoje těla hrudní kosti (mezi sousedícími sternebrami)**
- **Symphysis = spojení 2 či více kostí pomocí fibrózní chrupavky**
  - **Pánevní spona mezi levou a pravou os coxae**
  - **Spona meziobratlová – mezi těly – discus intervertebralis**

SYNARTRÓZY kostěné:

- **Synostosis - spojení 2 či více kostí pomocí kostní tkáně**
  - **Jakékoliv chrupavčité nebo vazivové spoje mohou ve stáří sekundárně osifikovat (s výjimkou gomphosis)**
- **Koalescence - spojení 2 či více kostí pomocí kostní tkáně, naprogramované „matkou přírodou“**
  - **Např. os sacrum u psa ze 3 křížových obratlů**
  - **Os centroquartale u skotu z os tarsi centrale a os tarsale IV**

DIARTROSIS = JUNCTURA SYNOVIALIS

- **Kloub MUSÍ obsahovat tyto stavební komponenty**
  - **Kloubní plochy, kryté kloubní chrupavkou**
  - **Kloubní pouzdro (capsula articularis) vymežující kloubní dutinu**
  - **Kloubní tih (tekutina) = SYNOVIA**
  - **Kloubní vazy**
    - **Vazy intrakapsulární**
    - **Vazy kapsulární**
    - **Vazy extrakapsulární**

TYPY KLOUBŮ: dle počtu kostí

ARTICULATIO SIMPLEX (jednoduchý)

X

ARTICULATIO COMPOSITA (složitý)

TYPY KLOUBŮ: dle souměrnosti kloubních ploch

KONGRUENTNÍ (souměrný)

X

INKONGRUENTNÍ (nesouměrný)

TYPY KLOUBŮ: dle tvaru kloubní plochy

ARTICULATIO PLANA

X

ARTICULATIO SPHEROIDEA

X

ARTICULATIO CYLINDRICA

TYPY KLOUBŮ: dle počtu os pohybu

MONOAXIÁLNÍ

X

BIAXIÁLNÍ

X

POLYAXIÁLNÍ

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Národní
plán
obnovy

Přednáška 3.

POHYBOVÝ APARÁT II. - MYOLOGIE

MYOLOGIE = nauka o svalech

OBECNÁ X SPECIÁLNÍ

Typy svalové tkáně

Hladká svalovina - svalovina viscerální (leiomyocyt)

**Příčně pruhovaná svalovina - kosterní (rhabdomyocyt)
- srdeční (cardiomyocyt)**

Stavba kosterního svalu

Svalové bříško

- svazky svalových vláken**
- myofibrily z aktinu a myosinu**

Části svalů

caput - hlava

venter - břicho

cauda - ocas

Origo - „odstup“, začátek

Insertio (terminatio) - „úpon“, konec

Rozdělení svalů podle tvaru a průběhu svalových vláken

Sval vřetenovitý (*m. fusiformis*)

Plochý sval - přímý (*m. rectus*), šikmý (*m. obliquus*),
příčný (*m. transversus*)

Dvojhlavý sval (*m. biceps*), Trojhlavý sval (*m. triceps*),
Čtyřhlavý sval (*m. quadriceps*), Sedmihlavý (*drak*)

Dvojbrříškový sval (*m. digastricus*)

Kruhovitý sval (*m. orbicularis*)

Rozdělení svalů podle funkce

Synergisté - svaly se stejnou funkcí

Antagonisté - svaly s opačnou funkcí

Natahovač (*m. extensor*) X Ohýbač (*m. flexor*)

Přitahovač (*m. adductor*) X Odtahovač (*m. abductor*)

Otáčeč (*m. rotator*) → *m. pronator* X *m. supinator*

Svěrač (*m. sphincter*) X Rozvěrač (*m. dilatator*)

Zvedač (*m. levator*) X Stahovač (*m. depressor*)

Zatahovač (*m. retractor*)

Pomocná svalová ústrojí

Povázky (fasciae)

Sezamské kosti (ossa sesamoidea)

Synoviální pochvy a váčky (vaginae et bursae synoviales)

SPECIÁLNÍ MYOLOGIE

Svaly hlavy (mm. capitis)

Svaly žvýkací

- svaly prvního žaberního oblouku, které inervuje trojklanný nerv (nervus trigeminus)
- zajišťují pohyb dolní čelisti

Svaly mimické

- svaly druhého žaberního oblouku, které inervuje lícní nerv (n. facialis)
- zajišťují pohyb pysků, nozder, očních víček, hřbetu nosu a ušních boltců

Žvýkácí svaly

m. masseter

pars superficialis

pars profunda

m. temporalis

m. pterygoideus lateralis

m. pterygoideus medialis

m. digastricus

Mimické svaly

Svaly ústní štěrbiny

m. orbicularis oris
m. levator labii superioris
m. depressor labii superioris
m. buccinator, atd.

Svaly oční štěrbiny

m. orbicularis oculi
m. malaris, atd.

Svaly nozder (Ru, Eq)

m. dilatator naris apicalis
m. lateralis nasi

Svaly uchohybné

mm. auriculares rostrales
mm. auriculares dorsales
mm. auriculares caudales
mm. auriculares ventrales

Svaly krku – mm. colli

Svaly prevertebrální

M. longus colli, atd.

Skupina skalenů

Mm. scaleni

Svaly jazyky – infrahyoidní

M. sternohyoideus, atd.

Hřbetní svaly - mm. dorsi

- svaly naléhající na krční, hrudní a bederní páteř (dorsálně)
- odstupují od obratlových těl i výběžků

Laterální systém mm. dorsi

M. Iliocostalis

M. longissimus, atd.

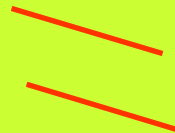
Mediální systém mm. dorsi (transverso-spinální)

M. semispinalis capitis

Mm. Multifidi, atd.

Svaly hrudníku - mm. thoracis

Mm. intercostales externi
- *inspirátoři*

Mm. intercostales interni
- *expirátoři*

Bránice - diaphragma

Masitá část:

- pars lumbalis - crus dextrum et sinistrum
- pars costalis
- pars sternalis

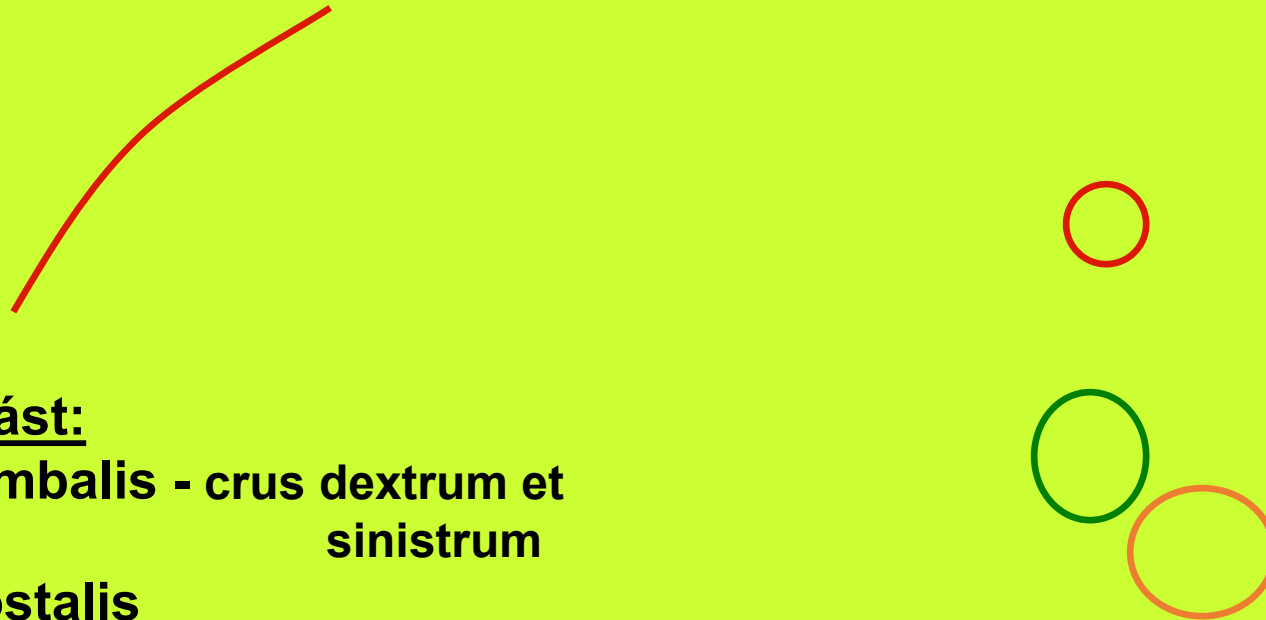
Šlašitá část:

- centrum tendineum

hiatus aorticus

hiatus esophageus

foramen venae cavae

Svaly břicha - mm. abdominis

Dorsální skupina

Mm. intercostales lumbales
M. quadratus lumborum

Laterální skupina

M. obliquus externus abdominis
M. obliquus internus abdominis
M. transversus abdominis

Ventrální skupina

M. rectus abdominis

---

aponeurotický úpon

linea alba - cartilago xiphoidea, tendo prepubicus

m. obliquus externus abdominis

m. obliquus internus abdominis

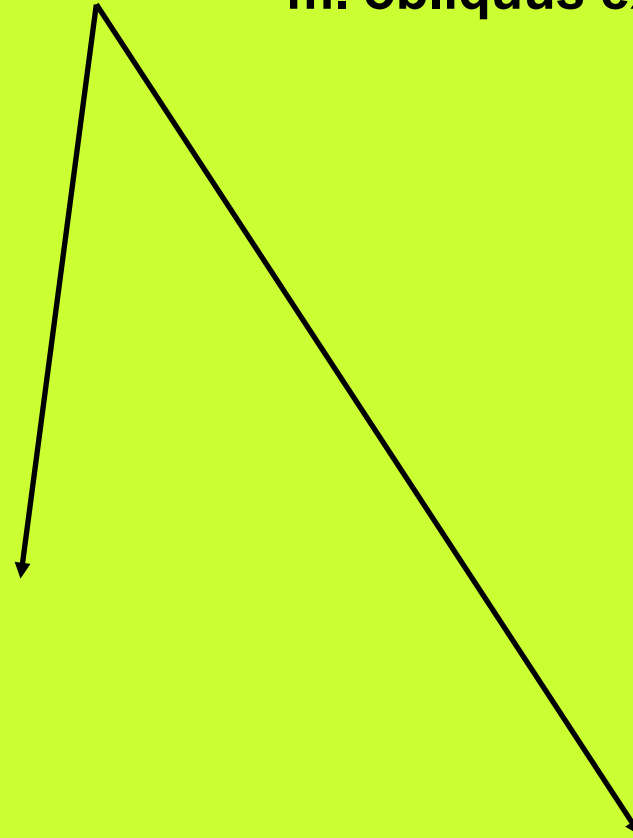
m. transversus abdominis

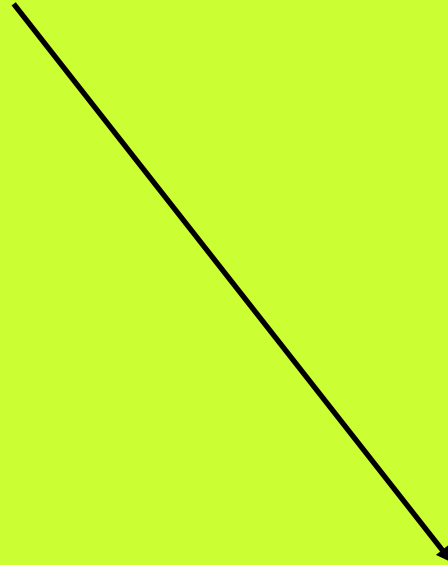
m. rectus abdominis

**Anulus inguinalis superficialis - crus mediale et laterale
m. obliquus externus abdominis**

**Tříselný kanál –
canalis inguinalis**

Anulus inguinalis profundus - m. obliquus internus abdominis
m. rectus abdominis
lig. inguinale

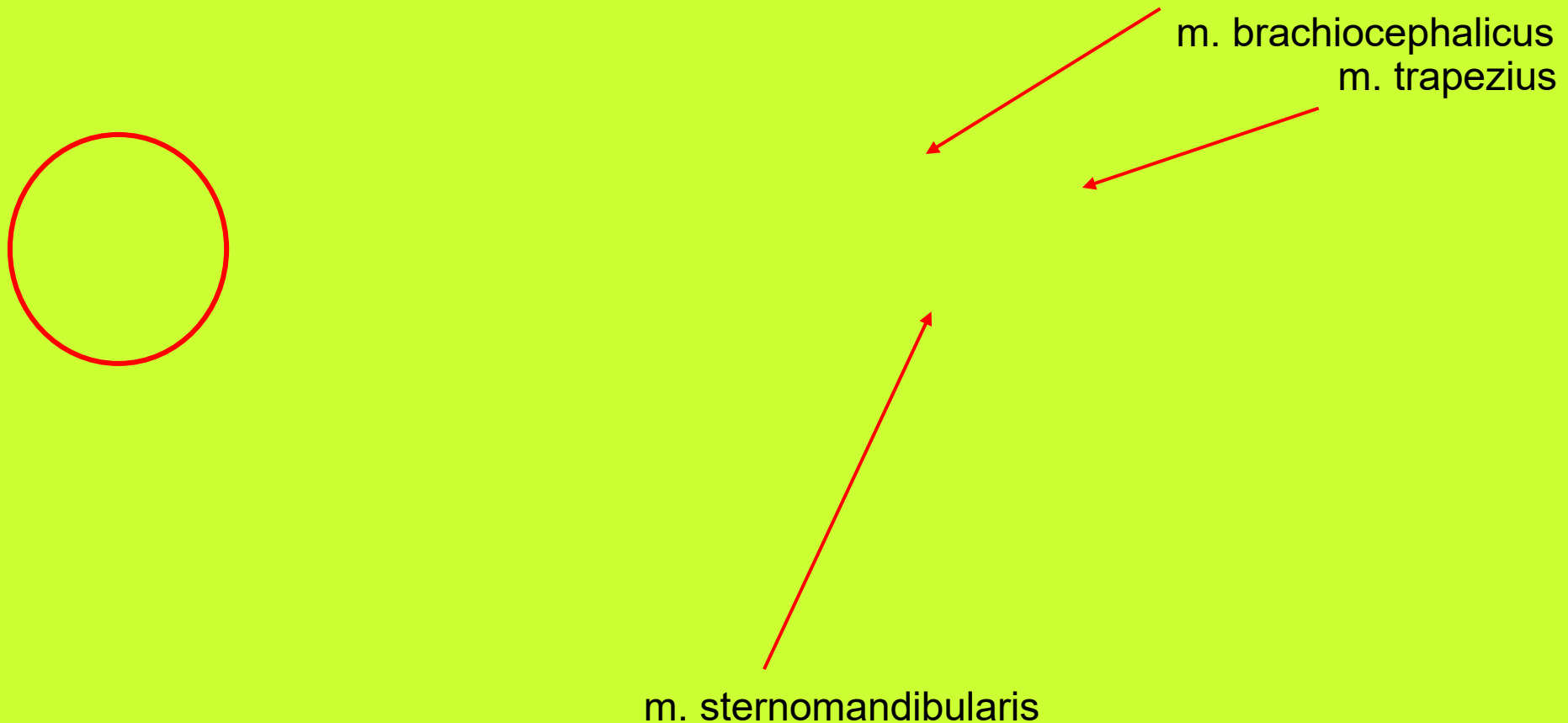
Svaly končetin

mm. membri thoracici et pelvini

Svaly pletence hrudní končetiny

Svaly přídatného nervu (XI. hlavový nerv)

M. trapezius, atd.

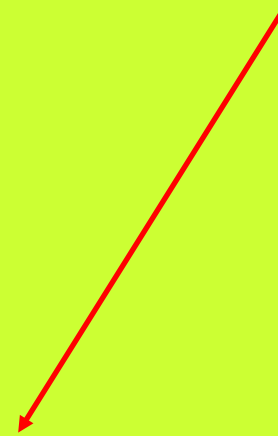
Lopatková skupina

M. rhomboideus, atd.

Prsní skupina

Mm. pectorales superficiales et profundus
M. latissimus dorsi, atd.

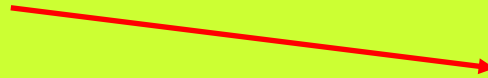
m. latissimus dorsi

Vlastní svaly hrudní končetiny

Svaly lopatky

Svaly paže

Svaly předloktí

Krátké svaly prstů

Lopatkové svaly

- **laterální skupina**

M. supraspinatus (extense)

M. infraspinatus (flexe)

Laterální skupina

Mediální skupina

- **mediální skupina**

M. teres major (flexe)

M. subscapularis (extensor)

Pažní svaly

- **kraniální skupina (flexory)**

m. biceps brachii, atd.

- **kaudální skupina (extensory)**

m. triceps brachii, atd.

Předloketní svaly

- **kraniální skupina**

m. extensor carpi radialis

m. extensor digitorum communis

- **kaudální skupina**

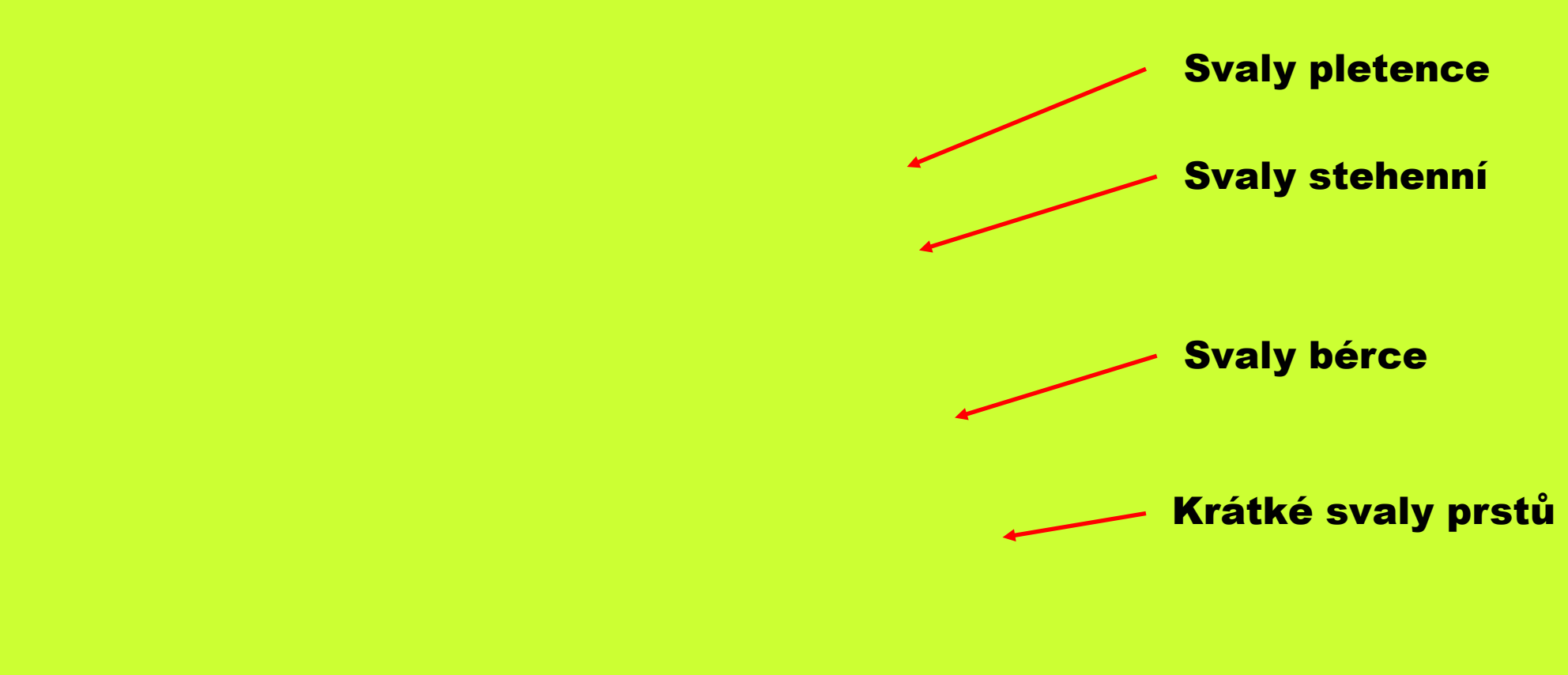
m. flexor carpi radialis

m. flexor digitorum superficialis

Krátké svaly prstů

mm. interossei et adductores

Svaly pánevní končetiny

Svaly pletence pánevní končetiny

Bederní svaly

m. psoas major

m. psoas minor

Zevní pánevní svaly

m. gluteus superficialis

m. gluteus profundus

Hluboké pánevní svaly

m. obturatorius externus, atd.

Kraniální stehenní svaly

m. quadriceps femoris

ligamentum patellae

tuberositas tibiae

Kaudální stehenní svaly

m. biceps femoris, atd.

Mediální stehenní svaly

m. sartorius, atd.

Kraniální bércové svaly

m. tibialis cranialis

m. extensor digitorum longus, atd.

Kaudální svaly bérce

m. triceps surae

m. flexor digitorum superficialis

m. flexor digitorum profundus

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Národní
plán
obnovy

Přednáška 4.

TĚLNÍ DUTINY a ZÁKLADY TOPOGRAFIE

Tělní dutiny:

- **Dutina HRUDNÍ (*cavum thoracis*)**
- **Dutina BŘIŠNÍ (*cavum abdominis*)**
- **Dutina PÁNEVNÍ (*cavum pelvis*)**

Dutina hrudní:

- **Hrudník (*thorax*)**

**od apertura thoracis cranialis
po apertura thoracis caudalis**

- **Hrudní dutina (*cavum thoracis*)**

**od apertura thoracis cranialis
po bránici**

Dutina hrudní:

- **Stěna – stratigrafie –** kůže + povrchová hrudní povázka
skelet + svalovina
hluboká hrudní povázka + seróza
- **Kostěný podklad –** hrudní obratle (+ C7)
žebra
kost hrudní
- **Apertura thoracis cranialis**
- **Bránice**

Dutina hrudní: ATC

- **Dorzálně C7 + Th1**
- **Po stranách první pár žeber**
- **Ventrálně *manubrium sterni***

NE u prasete – SYMPHYSIS COSTARUM

Dutina hrudní: středohrudí (*mediastinum*)

- **Mediastinum craniale = PRECARDIALE**
- **Mediastinum medium = CARDIALE**
- **Mediastinum caudale = POSTCARDIALE**
- **O+C+N kromě plic a zadní duté žíly**
(+ pravý *nervus phrenicus*)

Dutina hrudní: mediastinum

Dutina hrudní: PLEURA

- **Pleura parietalis**

Pleura costalis

Pleura diaphragmatica

Pleura mediastinalis

Pleura pericardiaca

- **Pleura visceralis**

Pleura pulmonalis

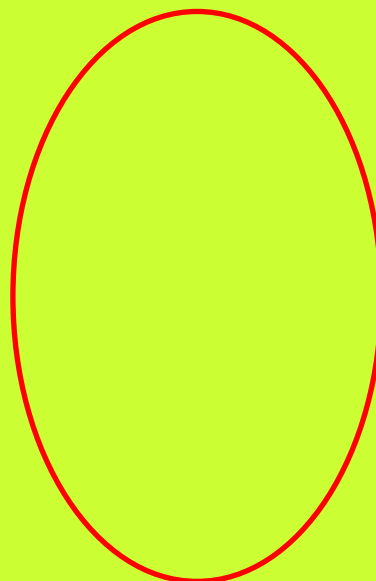

Dutina břišní:

- **Bránice**
- ***Linea terminalis* (vstup do pánve)**
- **Epigastrium – od B po kolmici vedenou posledním žebrem**
- **Mesogastrium – od konce EG po kolmici vedenou kyčelním hrbolem**
- **Hypogastrium – od konce MG po vstup do pánve**

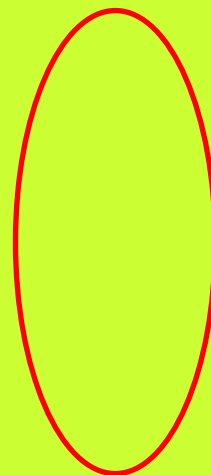
Dutina břišní: Epigastrium

- **Kraniální břišní krajina**
- **Žaludek + játra + slezina**
- **A. celiaca**

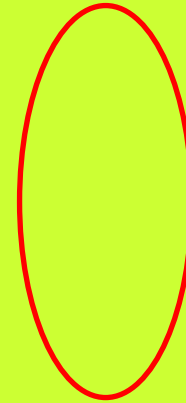
Dutina břišní: Mesogastrium

- **Střední břišní krajina**
- **Střeva + ledviny**
- **A. mesenterica cranialis**

Dutina břišní: Hypogastrium

- **Kaudální břišní krajina**
- **Konečník + děloha + močový měchýř**
- **Ramificatio
aortae
pelvina**

Dutina břišní:

- **Stěna – stratigrafie – kůže + povrchová břišní povázka**
skelet + svalovina
hluboká břišní povázka + seróza
- **Kostěný podklad – bederní obratle (6-7)**
nepravá a volná žebra

Tělní dutiny: PERITONEUM

- **Peritoneum parietrale**
- **Peritoneum intermedium – MESO + orgán**
- **Peritoneum viscerale**

Dutina břišní: retroperitoneální prostor

- **Retro = ZA – „vypůjčeno“ z humánní anatomie**

Dutina břišní: extraperitoneální prostor

- **Excavatio rectogenitalis**
- **Excavatio vesicogenitalis**
- **Excavatio pubovesicalis**

Dutina pánevní:

- **Linea terminalis**
- **Apertura pelvis caudalis + perineum**

Dutina pánevní:

- **Stěna – stratigrafie – kůže + povrchová povázka**
skelet + svalovina
hluboká povázka + adventicie
- **Kostěný podklad – pánev = os coxae sin. + dx.**
kost křížová

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Národní
plán
obnovy

Přednáška 5.

APPARATUS RESPIRATORIUS

SOUSTAVA DÝCHACÍ

APPARATUS RESPIRATORIUS:

1) Horní cesty dýchací

2) Dolní cesty dýchací

3) Plíce

Horní cesty dýchací:

- **nasus externus**
- **vestibulum et cavum nasi**
- **pars nasalis pharyngis**

Nasus externus:

- radix nasi
- dorsum nasi
- apex nasi

- nares - alae nasi,
sulcus alaris

- planum nasale
- planum rostrale
- planum nasolabiale

Fe

Ca

Sus

Cp

Ov

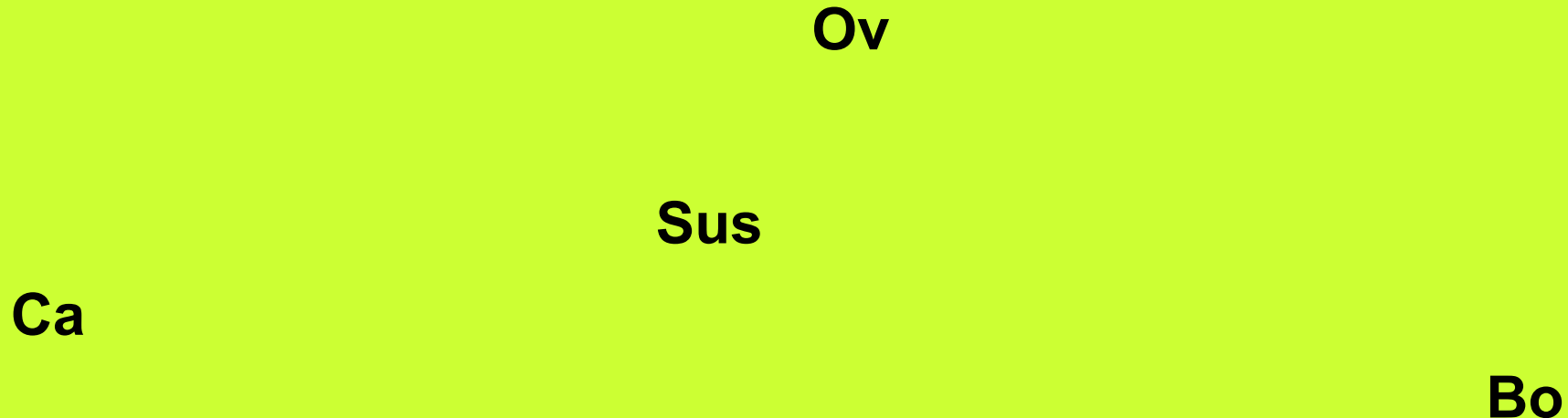
Bo

Eq

Cartilagines nasi externi:

- cartilago nasi lateralis dorsalis
- cartilago nasi lateralis ventralis
- cartilago nasalis accessoria medialis
- cartilago nasalis accessoria lateralis
- cartilago alaris (Eq)

Cartilagines nasi Eq:

- **cartilago alaris**   - lamina
                                     - cornu

Vestibulum nasi:

- vystláno kutánní sliznicí - vrstevnatý epitel
- ostium nasolacrimale
- diverticulum nasi (Eq)

Cavum nasi - kostěné ohraničení:

- **„strop“ - os nasale, os frontale**
- **„stěna“ - maxilla, os incisivum, os lacrimale**
- **„dno“ - os incisivum, maxilla, os palatinum**
- **„zadek“ - os ethmoidale**
- **„do počtu“ - vomer**

Septum nasi:

- **pars cartilaginea**
- **pars ossea**
- **pars membranacea**
- **pars mobilis**

Cavum nasi - conchae nasales:

- **concha nasalis dorsalis - I. endoturbinale**
- **concha nasalis media - II. endoturbinale**
- **concha nasalis ventralis - maxilla**
- **conchae ethmoidales - ethmoturbinalia**

Os ethmoidale - ethmoturbinalia:

- endoturbinalia - 4 (Ca), 5 (Bo), 7 (Sus)
- ectoturbinalia - 6 (Ca), 18 (Bo), 20 (Sus)

I - Bo

II - Su

III - Ca

Cavum nasi - plicae nasales:

- **plica recta**
- **plica alaris**
- **plica basalis**
- **plica obliqua (Cv)**
- **plicae parallelae (Cv)**

Meatus nasi:

- meatus nasi dorsalis
  - meatus nasi medius
  - meatus nasi ventralis
  - meatus nasi communis
  - meatus ethmoidales
-
- meatus nasopharyngeus

Cavum nasi - sliznice:

- **regio respiratoria - gll. nasales, plexus venosi**
  - **fce - zvlhčit, ohřát, očistit**
- **regio olfactoria - gll. olfactoriae**
  - **fce - očichat**

Cavum nasi - sliznice:

- **regio respiratoria - gl. nasales, plexus venosi**
  - **fce - zvlhčit, ohřát, očistit**
- **regio olfactoria - gl. olfactoriae**
  - **fce - očichat**

Sinus paranasales:

- dutiny vzniklé vychlípáním sliznice do kostí
- komunikace se sliznicí dutiny nosní skrze:
  - apertura nasomaxillaris
  - čichový labyrint
- odlehčení lebky, rezonance, záněty!

Sinus paranasales:

- sinus maxillaris
  - sinus palatinus → apertura nasomaxillaris
  - sinus lacrimalis
-
- sinus frontalis
  - sinus sphenoidalis
  - sinus conchae dorsalis → labyrinth
  - sinus conchae mediae
  - sinus conchae ventralis

Sinus paranasales Ca:

- **recessus maxillaris**
- **sinus frontalis**

Sinus paranasales Sus:

- **sinus maxillaris**
- **sinus lacrimalis**
- **sinus frontalis**
- **sinus sphenoidalis**
- **sinus conchae dorsalis**
- **sinus conchae mediae**
- **sinus conchae ventralis**

Sinus paranasales Bo:

- VŠECHNY

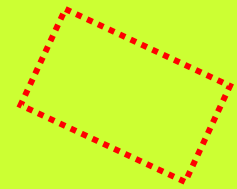
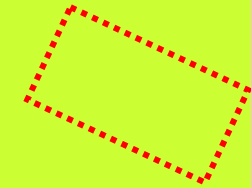
Sinus paranasales Eq:

- **sinus maxillaris rostralis**
  - **sinus maxillaris caudalis**
  - **sinus conchofrontalis**
  - **sinus sphenopalatinus**
-
- **sinus conchae dorsalis**
  - **sinus conchae mediae**
  - **sinus conchae ventralis**

Sinus paranasales Eq:

Pars nasalis pharyngis:

- meatus nasopharyngeus
- ostium intrapharyngeum
- fornix pharyngis
- septum pharyngis (Su, Ru)
- tonsilla pharyngea
- ostium pharyngeum
tubae auditivae

LARYNX

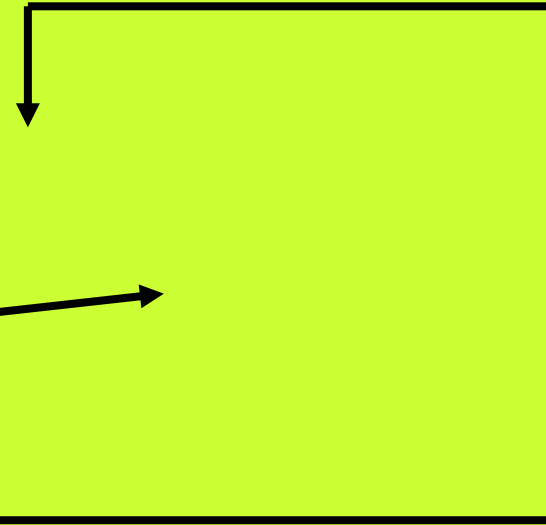
CARTILAGINES LARYNGIS:

1) cartilago epiglottica

2) cartilago thyroidea

3) cartilago cricoidea

4) cartilago arytenoidea

(cartilago seu processus cuneiformis)

(cartilago corniculata seu processus corniculatus)

CARTILAGO EPIGLOTTICA:

- basis et apex
- facies laryngea et lingualis
- margines laterales
- petiolus epiglottidis

CA

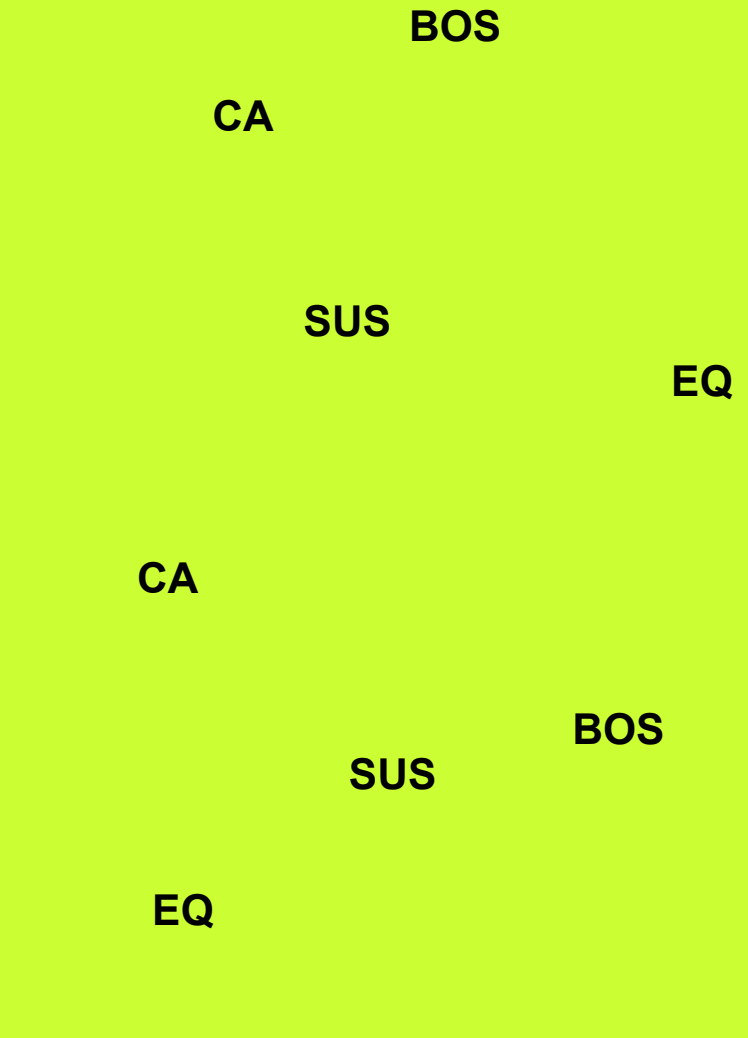
SUS

BOS

EQ

CARTILAGO THYROIDEA:

- lamina thyroidea
(sin. et dex.)
- incisura thyroidea
(rost. et caud.)
- cornu (rost. et caud.)
- fissura thyroidea
- atd.

CARTILAGO CRICOIDEA:

■ arcus

■ lamina

CA

SUS

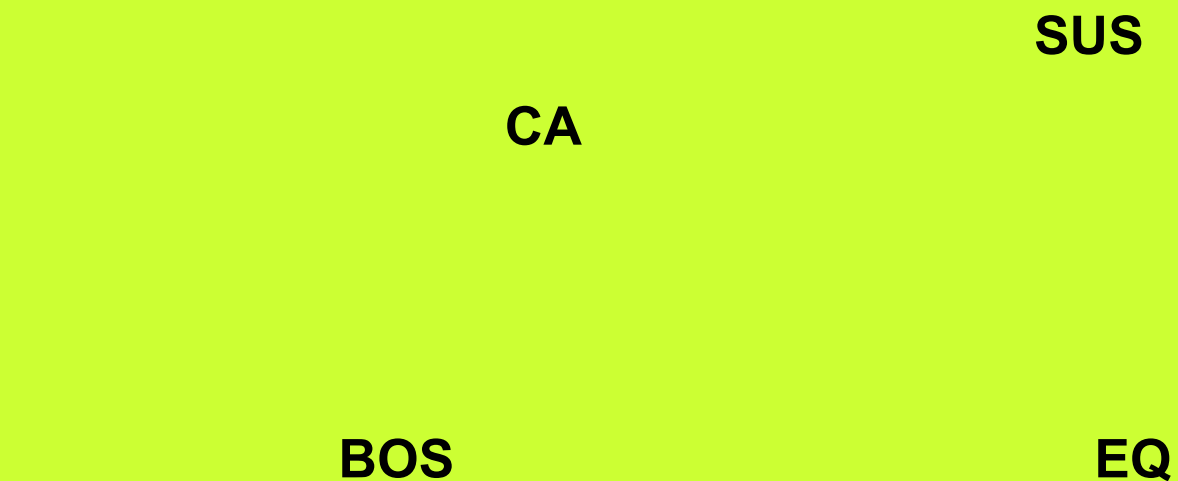
BOS

EQ

CARTILAGO ARYTENOIDEA:

- basis et apex
- processus muscularis et vocalis

JUNCTURAE LARYNGIS:

1) ARTICULATIONES

- **articulatio thyrohyoidea (ne u SUS)**
- **articulatio cricothyroidea (ne u BO)**
- **articulatio cricoarytenoidea**

2) SYNARTHROSES

- **syndesmosis cricothyroidea**

SYNDESMOSES LARYNGIS:

- **membrana thyrohyoidea**
- **ligamentum thyroepiglotticum**
- **ligamentum hyoepiglotticum**
- **ligamentum cricothyroideum**
- **ligamentum cricotracheale**
- **ligamentum cricoarytenoideum**
- **ligamentum vestibulare**
- **ligamentum vocale**
- **ligamentum arytenoideum transversum**

MUSCULI LARYNGIS:

1) VLASTNÍ SVALY HRTANU:

- pro funkci hrtanu nezbytné

2) VEDLEJŠÍ (VNĚJŠÍ) SVALY HRTANU:

- pro funkci hrtanu nedůležité

- m. sternothyroideus et thyrohyoideus
- m. cricopharyngeus et thyropharyngeus
- atd.

MUSCULI LARYNGIS:

- m. cricothyroideus
- m. cricoarytenoideus dorsalis
- m. cricoarytenoideus lateralis
- m. arytenoideus transversus
- m. thyroarytenoideus
  - m. ventricularis
  - m. vocalis

CAVUM LARYNGIS:

- 1) ADITUS LARYNGIS
- 2) VESTIBULUM LARYNGIS
- 3) RIMA GLOTTIDIS
- 4) CAVUM INFRAGLOTTICUM

**sectio horisontalis,
aspectus dorsalis**

**sectio transversalis,
aspectus caudalis**

TRACHEA ET BRONCHI

TRACHEA - STAVBA:

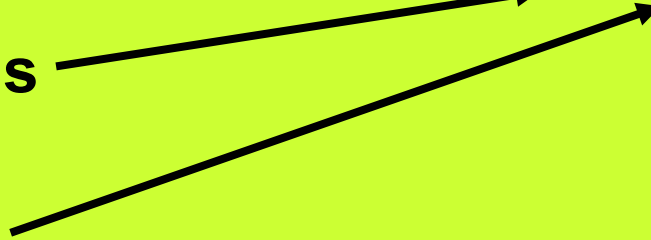
1) cartilagine tracheales

2) paries membranaceus

3) musculus trachealis

4) tunica mucosa

5) adventitia

MEZIDRUHOVÉ ROZDÍLY:

BOS

EQ

CP

SUS

CA

PULMO

PULMO - ZEVNÍ POPIS:

- **basis et apex pulmonis**
- **facies costalis et diaphragmatica**
- **facies medialis (pars vertebralis et mediastinalis)**
- **margo dorsalis = obtusus**
- **margo ventralis et basalis = acutus**

LOBACE:

1) fissura enterlobaris

2) fissura intralobaris

3) incisura cardiaca

PULMO – BOS:

3 : 5

- pulmo sinister - lobus cranialis pars cranialis
lobus cranialis pars caudalis
lobus caudalis
- pulmo dexter - lobus cranialis pars cranialis
lobus cranialis pars caudalis
lobus medius
lobus caudalis
lobus accessorius

PULMO – EQUUS:

2 : 3

■ **pulmo sinister -**

lobus cranialis

lobus caudalis

■ **pulmo dexter -**

lobus cranialis

lobus caudalis

lobus accessorius

PULMO – SUS:

3 : 4

- pulmo sinister - lobus cranialis pars cranialis
lobus cranialis pars caudalis
lobus caudalis

- pulmo dexter - lobus cranialis
lobus medius
lobus caudalis
lobus accessorius

PULMO – CANIS: 3 : 4

- **pulmo sinister - lobus cranialis pars cranialis
lobus cranialis pars caudalis
lobus caudalis**

- **pulmo dexter - lobus cranialis
lobus medius
lobus caudalis
lobus accessorius**

PULMO – CANIS x SUS:

3 : 4

■ pulmo sinister -

lobus cranialis pars cranialis
lobus cranialis pars caudalis
lobus caudalis

■ pulmo dexter -

lobus cranialis
lobus medius
lobus caudalis
lobus accessorius

BRONCHUS TRACHEALIS

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

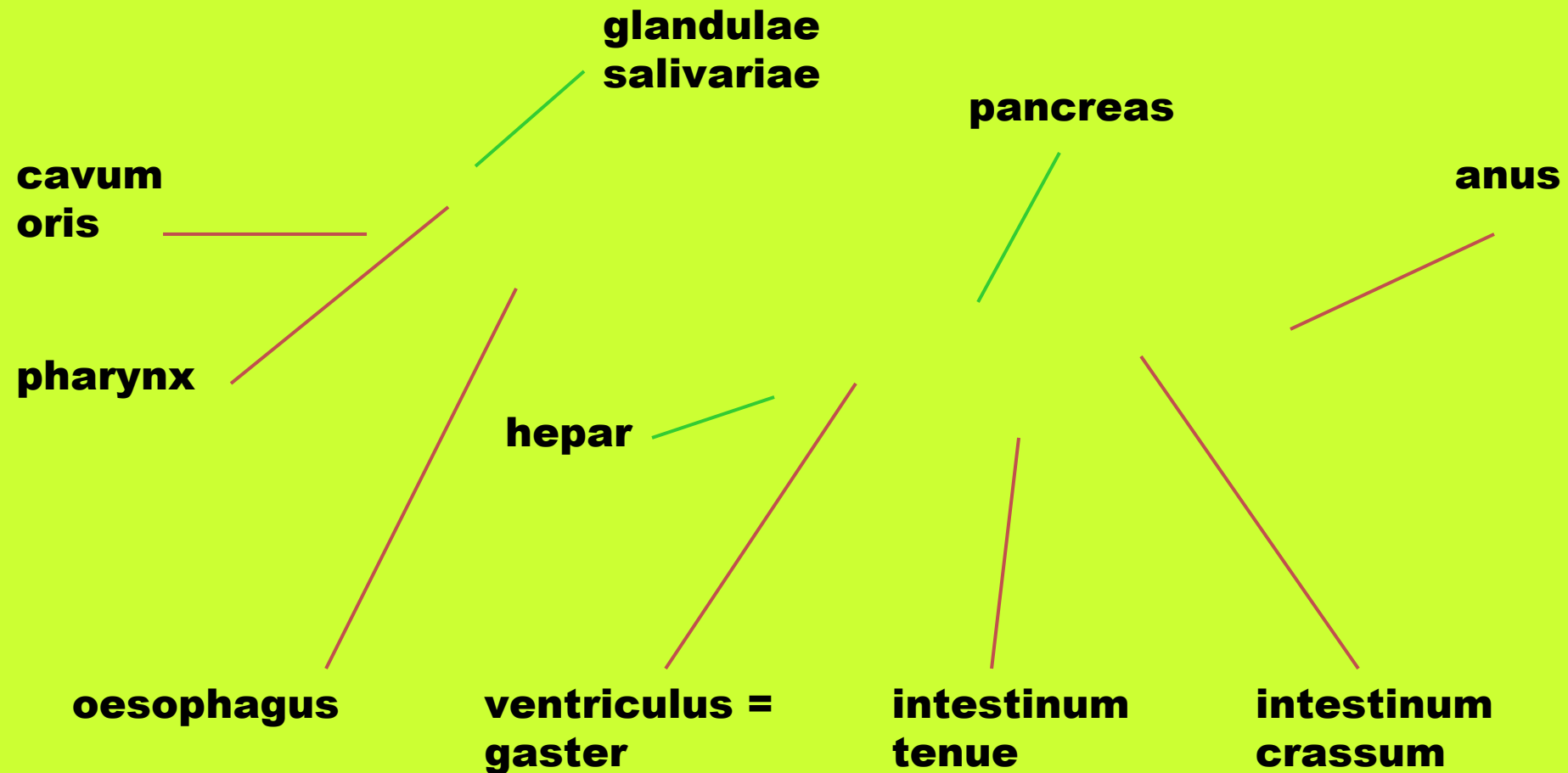
Národní
plán
obnovy

Přednáška 6.

APPARATUS DIGESTORIUS

SOUSTAVA TRÁVICÍ

Orgány trávicího ústrojí

Canalis alimentarius:

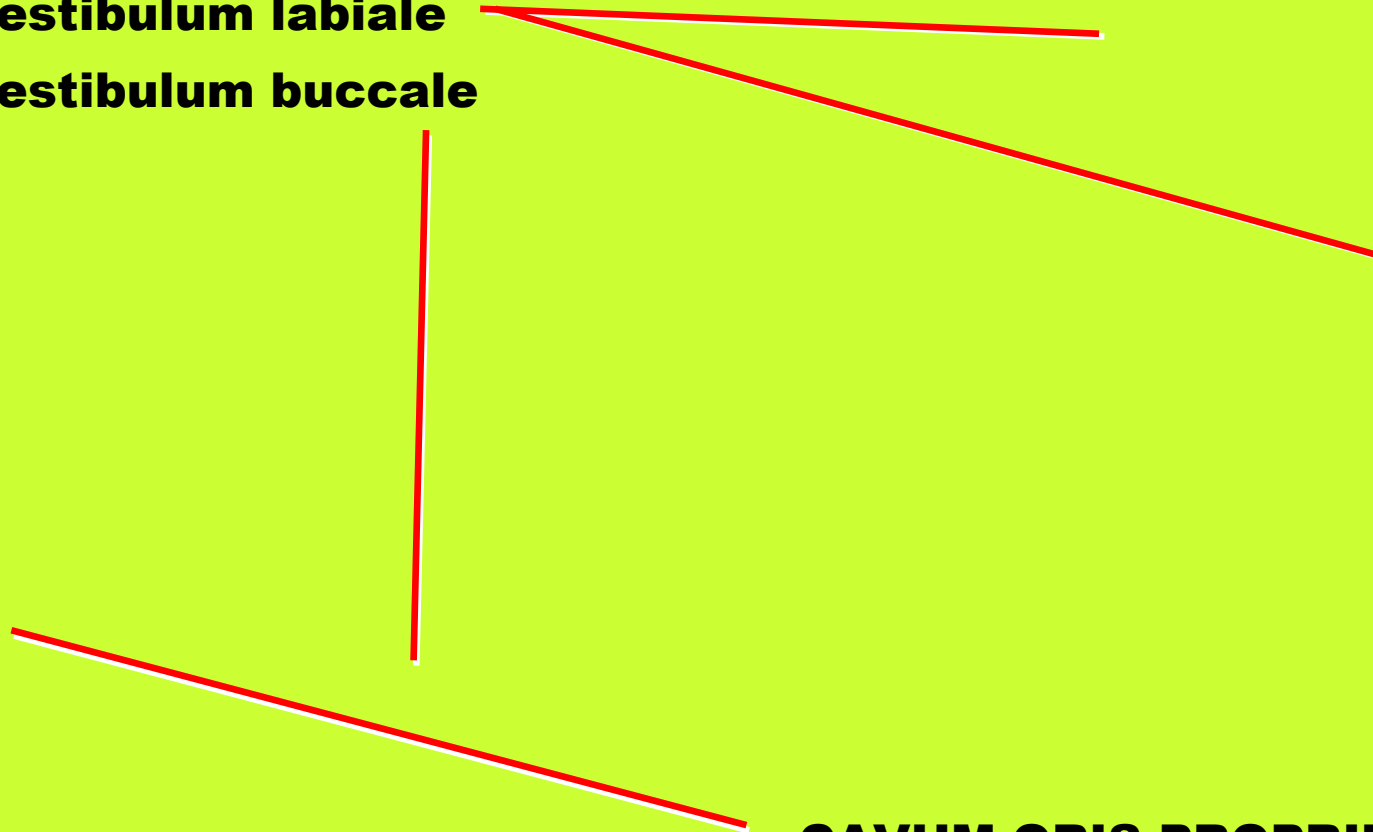
- **Os et cavum oris**
- **Pharynx**
- **Esophagus**
- **Ventriculus**
- **Intestinum tenue**
- **Intestinum crassum**
- **Anus**

Rozdělení dutiny ústní - Ca

VESTIBULUM ORIS

vestibulum labiale

vestibulum buccale

CAVUM ORIS PROPRIUM

Cavum oris

Bo

PALATUM

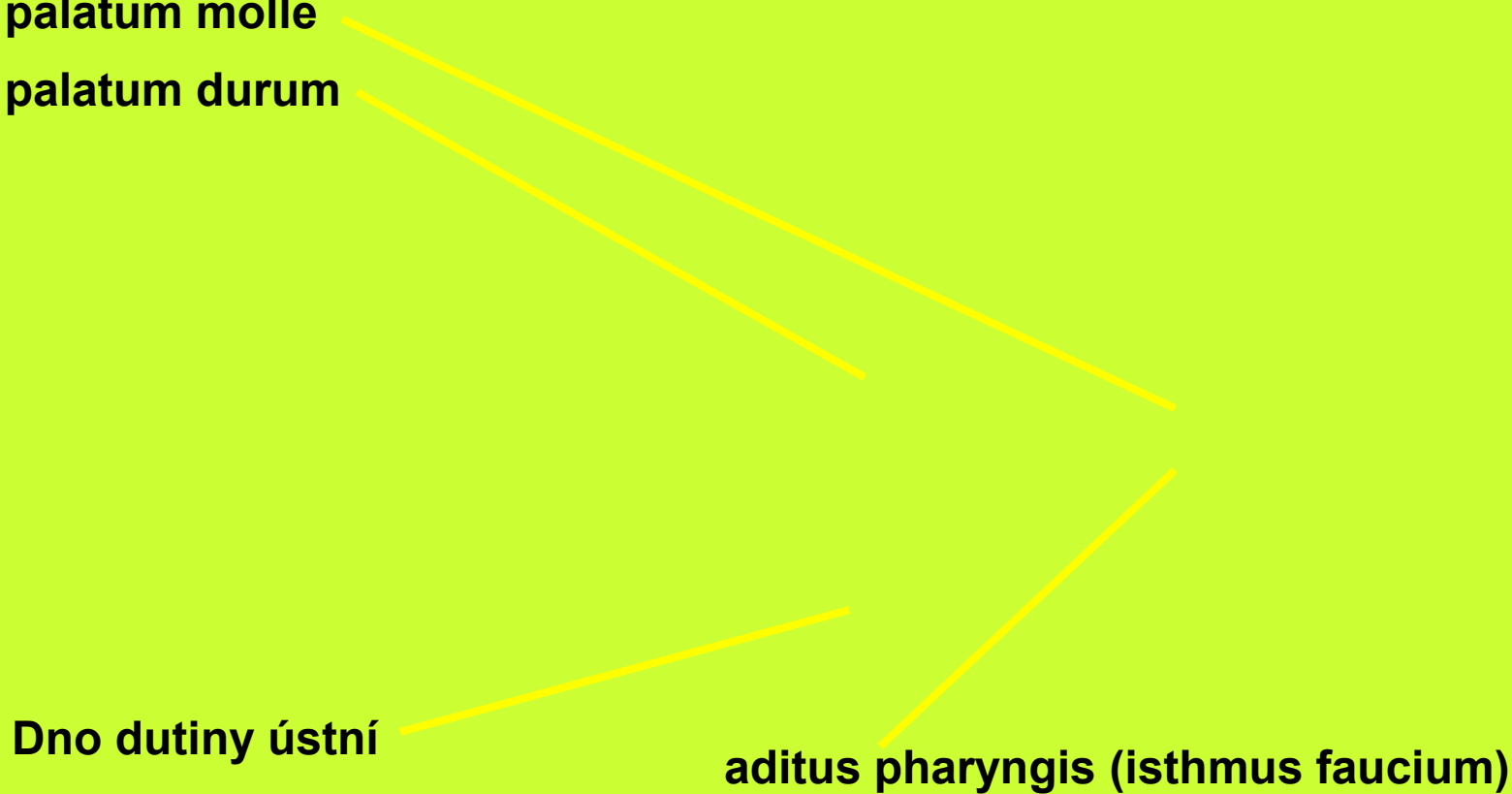
palatum molle

palatum durum

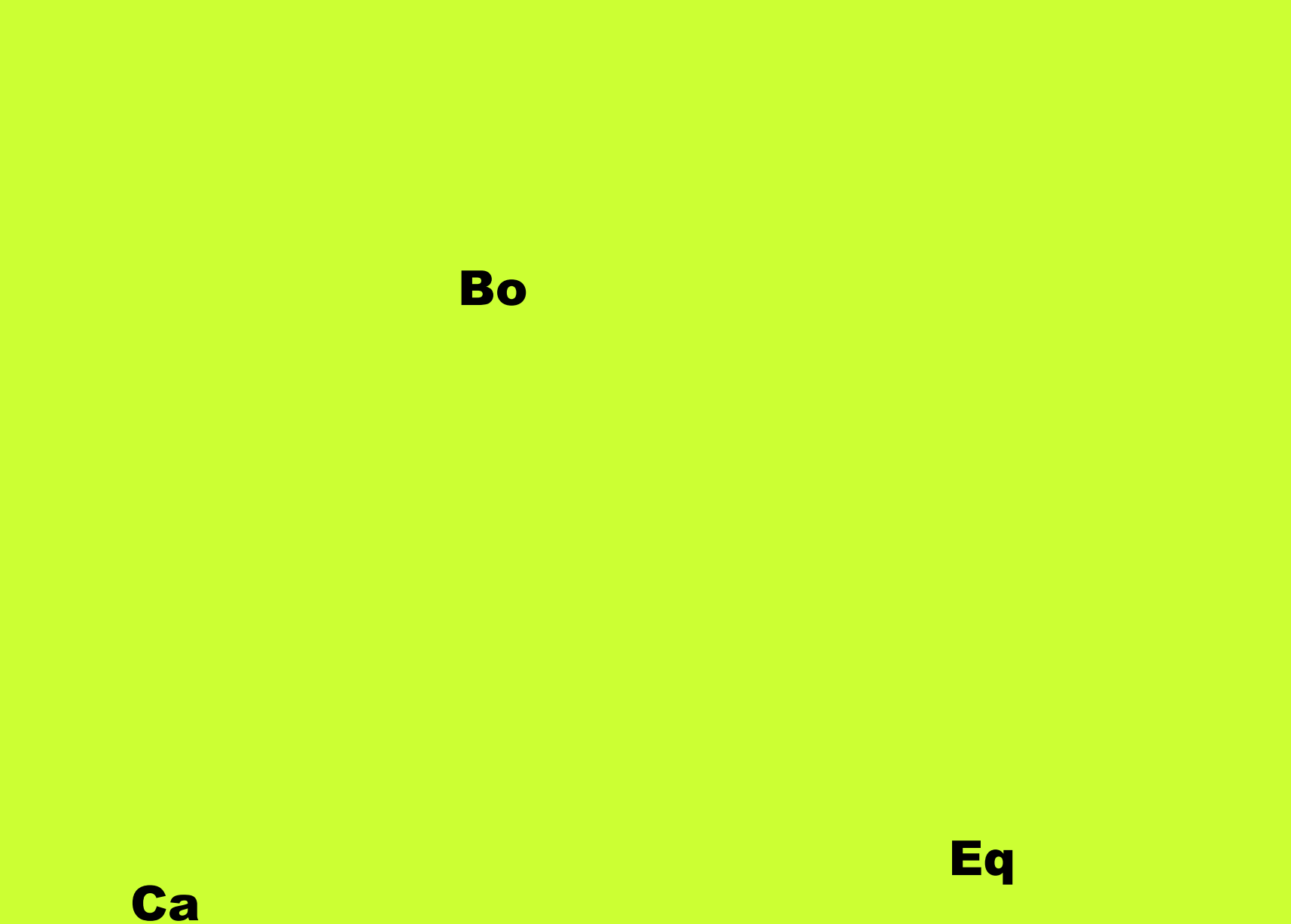
Dno dutiny ústní

aditus pharyngis (isthmus faucium)

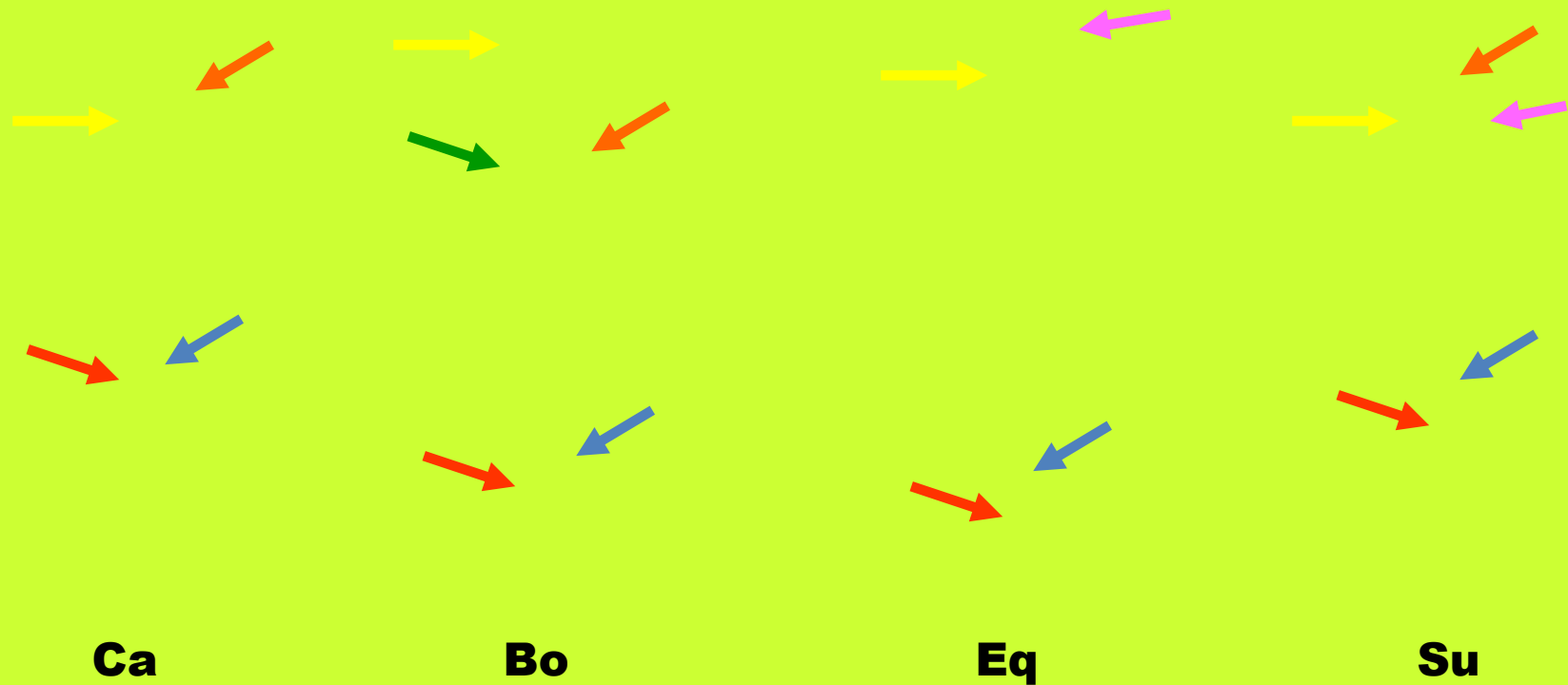
Bo

Palatum durum

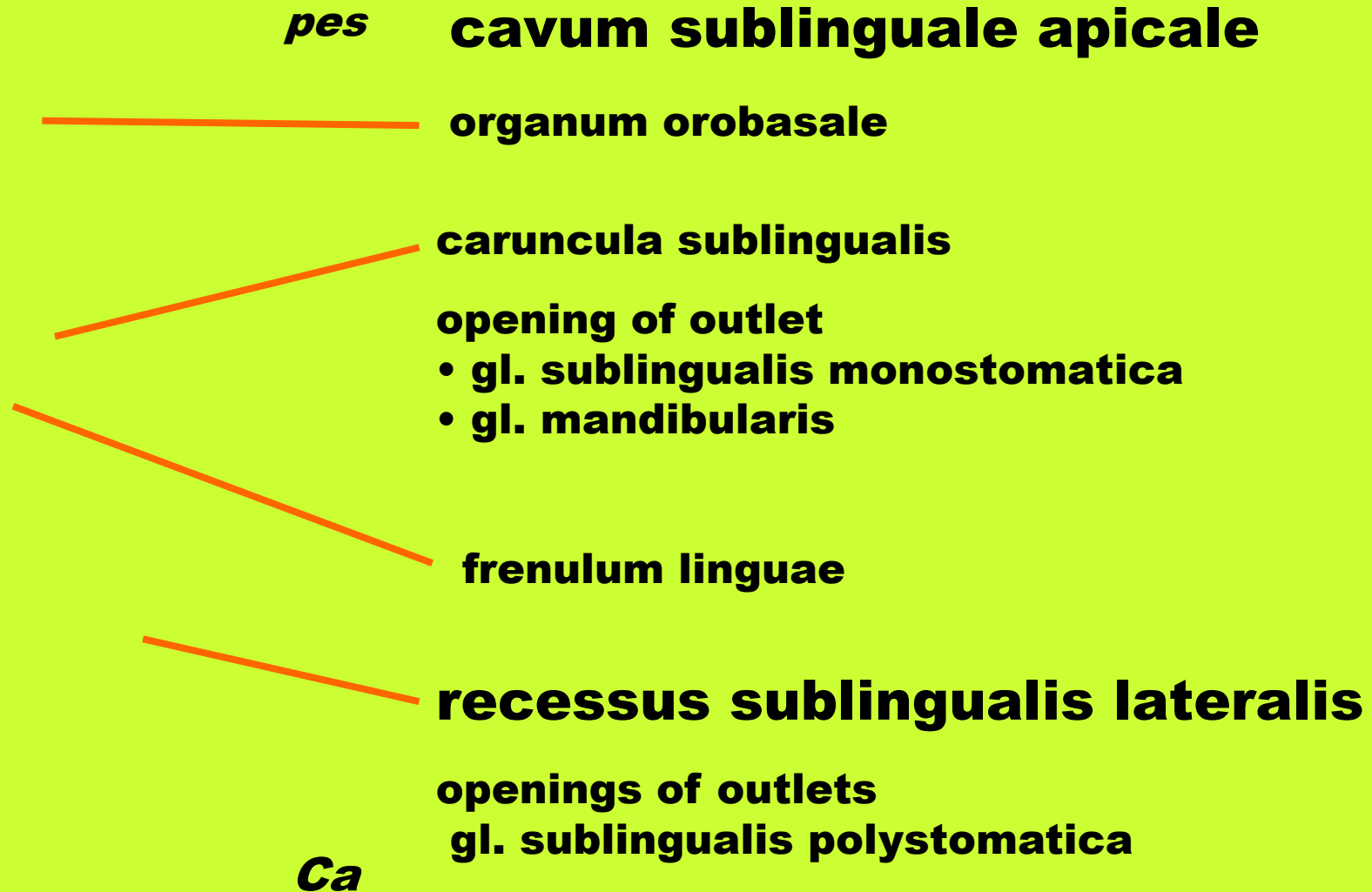

Lingua - lokalizace papil

papillae: filiformes, conicae, fungiformes, vallatae, foliatae, lentiformes, (marginales)

Dno dutiny ústní

Glandulae salivariae - Ca, Su

Glandulae salivariae - Bo, Eq

Dentice

Arcus dentalis

uzavřená dentice

neuzavřená dentice

margo interalveolaris,
diastema

Ho

Ov

Typy dentice dle tvaru zubů

homodontní dentice

dolphin

heterodontní dentice

dentes incisivi	I
dens caninus	C
dentes premolares	P
dentes molares	M

dog

Typy zubů dle délky doby růstu

brachyodontní zuby

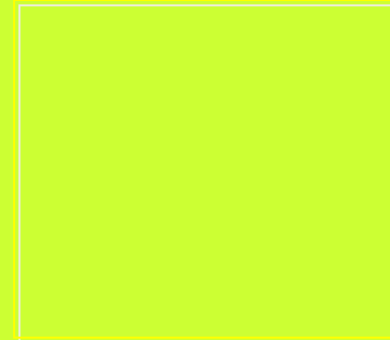
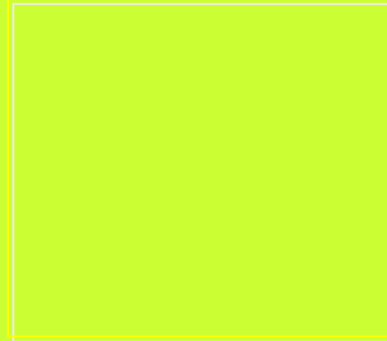
krátká (ukončená) doba růstu
(Ho, Ca, Fe, Su, I, C u Ru)

hypselodontní zuby

růst celý život
(I u Ro, C u Su)

hypselodontní zuby = semihypselodontní

prodloužený růst
(Eq, P, M u Ru)

Klasifikace zubů dle tvaru korunky

haplodontní zub

I in Ho, Su, Ru

bunodontní zub

P, M in Ho, Su

selenodontní zub

P, M in Ru

lofodontní zub

P, M in Eq

secodontní zub

P, M in Ca, Fe

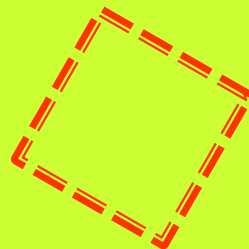
Typy dentice dle tvaru zubů

- heterodontní dentice

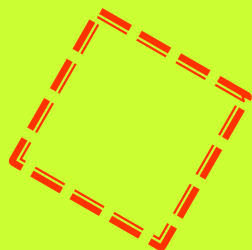
dentes incisivi	I
dens caninus	C
dentes premolares	P
dentes molares	M

Pharynx

dýchání

polykání

Tonsillae - Waldeyerův okruh

Ca

Fe

Su

Bo

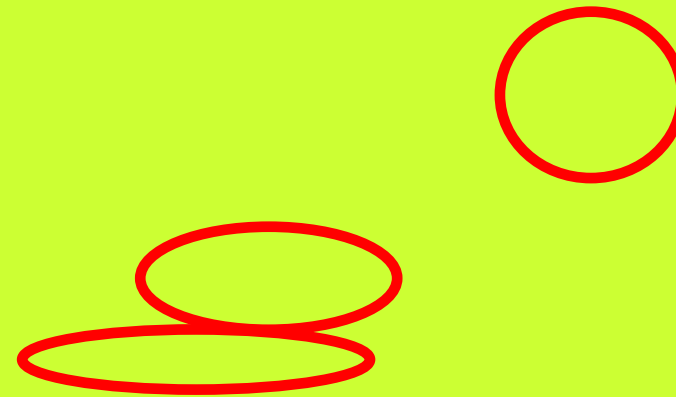
Cp

Eq

-
1. t. lingualis
  2. t. palatina
  3. t. veli palatini
  4. t. pharyngea
  5. t. tubaria
- (t. paraepiglottica
Fe, Su, Ov, Cp)

a – pars oralis pharyngis, b – pars nasalis pharyngis

Stavba trávicí trubice - schéma

Esophagus:

- **Vestibulum esophagi ----- cardia**
- **Pars cervicalis, thoracica et abdominalis**

Příčný řez jícnem - schéma

Ca

Bo

Su

Eq

- **Mm. esophagei**
  - **žíhaná svalovina**
  - **po celé délce (Ru, Ca)**
  - **983/1000 za hltanem (Sus)**
  - **2/3 za hltanem (Eq)**
- **Gll. esophageae**
  - **po celé délce (Ca)**
  - **kraniální polovina (Sus)**
  - **jen za hltanem (Ru, Eq)**

Žaludek – ventriculus, gaster

- **Cardia**
- **Fundus**
- **Corpus**
- **Pylorus**

Žaludek – stavba stěny

- **Peritoneum**
- **Tunica muscularis** - 3 vrstvy
  - podélná, cirkulární a šikmá
- **Tunica mucosa** - 2 typy
  - glandulární **X** nonglandulární

Žaludek – typy dle...

- **Jednokomorový (Eq, Sus, Cv)**
- **Vícekomorový (Ru)**
- **Jednoduchý (Cv)**
- **Složitý (Ru, Eq, Sus)**

Ventriculus – žlázy

- **Gll. cardiae, gll. gastricae propriae, gll. pyloricae**

Gaster

Ca

Sus

Gaster - Eq

- **Saccus ruminis D + V**
- **Saccus caecus caudoD i CV**
- **Sulci et pilae ruminis**
- **Papillae ruminis**

- **Sulcus reticuli**
- **Ostium cardiacum et ostium reticuloomasicum**
- **Cristae et cellulae reticuli**

- **Sulcus omasi**
- **Ostium reticuloomasicum – kruhový**
- **Ostium omasoabomasicum - trojúhelníkový**
- **Laminae omasi**

Střevo – intestinum, enteron

- **TENUE X CRASSUM**
- **Tunica mucosa**
  - **1 vrstevný cylindrický epitel**
- **Tunica muscularis**
- **Peritoneum**

Otáčení střeva během fetálního vývoje - schéma

- +/- rovná trubice
- Otočení o 360° = 2x „U“ kolem mezenteriální desky

Intestinum tenue:

- **Duodenum**
- **Jejunum**
- **Ileum**

Duodenum:

- **Pylorus ----- Flexura duodenojejunalis**
- **Pars cranialis + ascendens + descendens**
- **Flexura duodeni cranialis et caudalis**

Jejunum et ileum:

- **Flexura duodenojejunalis ----- Plica ileocecalis**
- **Plica ileocecalis ----- Papilla ilealis**

Intestinum crassum :

- **Cecum**
- **Colon**
- **Rectum**

Cecum:

- Caput + corpus + apex
- Hladké **X** ténie a haustra

Cecum:

Colon:

- **Ascendens + transversum + descendens**
- **Flexura coli dextra et sinistra**
- **Hladký X ténie a haustra**

Colon ascendens:

Rectum et anus:

- **Ampula recti + canalis analis**
- **Zona columnaris, intermedia et cutanea**
- **Linea anorectalis et anocutanea**

Sinus paranasalis - Ca

- **LH sinister**
- **LH dexter**
- **LH caudatus**
- **LH quadratus**

- **LHC – processus caudatus (doprava) et papillaris (doleva)**

- **LHD nerozdělený**
- **LHS lateralis et medialis**
- **LHC jen s PC**
- **LHQ s „prstíky“**
- **BEZ žlučníku**

- **LHS lateralis et medialis**
- **LHD lateralis et medialis**
- **LHC – jen processus caudatus**
- **LHQ – vzhled trojúhelníku**

SUS

- **LHS lateralis et medialis**
- **LHD lateralis et medialis**
- **LHC – extrémně velký PP i PC**
- **LHQ – mírná spiralizace**
- **Žlučník vidět i na FD**

FE

FE

CA

- **Corpus pancreatis**

- **Lobus pancreatis sinister**

- **Lobus pancreatis dexter**

- **Ductus pancreaticus – Eq, Ca, Fe, Ov+Cp**

- **Ductus pancreaticus accesorius – Bos, Eq, Sus, Ca**

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Národní
plán
obnovy

Přednáška 7.

APPARATUS UROPOETICUS

SOUSTAVA MOČOVÁ

Organa urinaria:

- **ledviny**
- **močovod – ureter**
- **močový měchýř – vesica urinaria**
- **močová trubice – urethra**

Ledvina: ren, nefros

- **nefronum**
  - **glomerulus + capsula glomeruli**
  - **stočené a přímé kanálky + ansa nefroni**
- **kůra + dřeň + sinus s ledvinnou pánvičkou nebo kalichy**
- **unilobární X multilobární**
- **unipapilární X multipapilární**

Nefron a cévní zásobení ledviny:

Ureter a vesica urinaria:

• **Ureter** este un canal care transportă urina din rinichi la vezică.

• **Vezică** este un sac care stochează urina înainte de a fi eliminată din corp.

• **Ureter** și **vezică** sunt două organe diferite, dar sunt legate între ele.

• **Ureter** este situat în partea de sus a corpului, în timp ce **vezică** este situată în partea de jos.

• **Ureter** este un canal care are o lungime de aproximativ 25 cm.

• **Vezică** este un sac care are o capacitate de aproximativ 400 ml.

• **Ureter** și **vezică** sunt două organe care sunt esențiale pentru funcționarea sistemului urinar.

• **Ureter** și **vezică** sunt două organe care sunt conectate între ele prin intermediul ureterului.

• **Ureter** și **vezică** sunt două organe care sunt situate în partea de jos a abdomenului.

• **Ureter** și **vezică** sunt două organe care sunt conectate la sistemul urinar.

ORGANA GENITALIA FEMININA

POHLAVNÍ SOUSTAVA SAMIČÍ

Organa genitalia feminina:

- **ovarium**
- **oviductus et uterus**
- **vagina et vestibulum vaginae**
- **vulva et klitoris**

Ovarium:

- **vazivová kostra + folikuly**
- **F primordiální**
- **F primární a sekundární**
- **F terciární a Gráfův**

Ovarium EQ:

- **zóna parenchymatosa JEN v ovulační jamce**

Děloha: uterus, metra, hystera

- **perimetrium + myometrium + endometrium**
- **corpus + cornua + cervix**
- **U simplex **X** duplex**
- **U bicornis se septem či bez**

ORGANA GENITALIA MASCULINA

POHLAVNÍ SOUSTAVA SAMČÍ

Organa genitalia masculina:

- **testes**
- **epididymis, ductus deferens et urethra masculina**
- **glandulae genitales accessoriae**
- **penis et preputium**

Varle - testis seu orchis:

- **vazivová „kostra“ - tunica albuginea**
  - **septula testis**
  - **mediastinum testis**
- **parenchym - lobuli testis -- tubuli seminiferi contorti**
  - **tubuli seminiferi recti**
- **Sertoliho buňky   X   Leydigovy buňky**

Povrch varlete:

- **facies medialis et lateralis**
- **extremitas capitata et caudata**
- **margo liber et epididymalis**

Descensus testis - schéma

- **před porodem - Ru a Sus**
- **v době porodu - Eq**
- **po porodu - Ca 5 až 9 týdnů!!!**

Scrotum a obaly varlete:

- kůže
- podkoží - tunica dartos
- fascia spermatica externa - z tunica flava abdominis
- m. cremaster - z m. obliquus internus abdominis
- fascia spermatica interna - z fascia transversalis
- processus vaginalis peritonei - lamina parietalis
- lamina visceralis

Scrotum kance:

Nadvarle - epididymis:

- **caput epididymidis**
- **corpus epididymidis**
- **cauda epididymidis**

• **ductuli efferentes testis   X   ductus epididymidis**

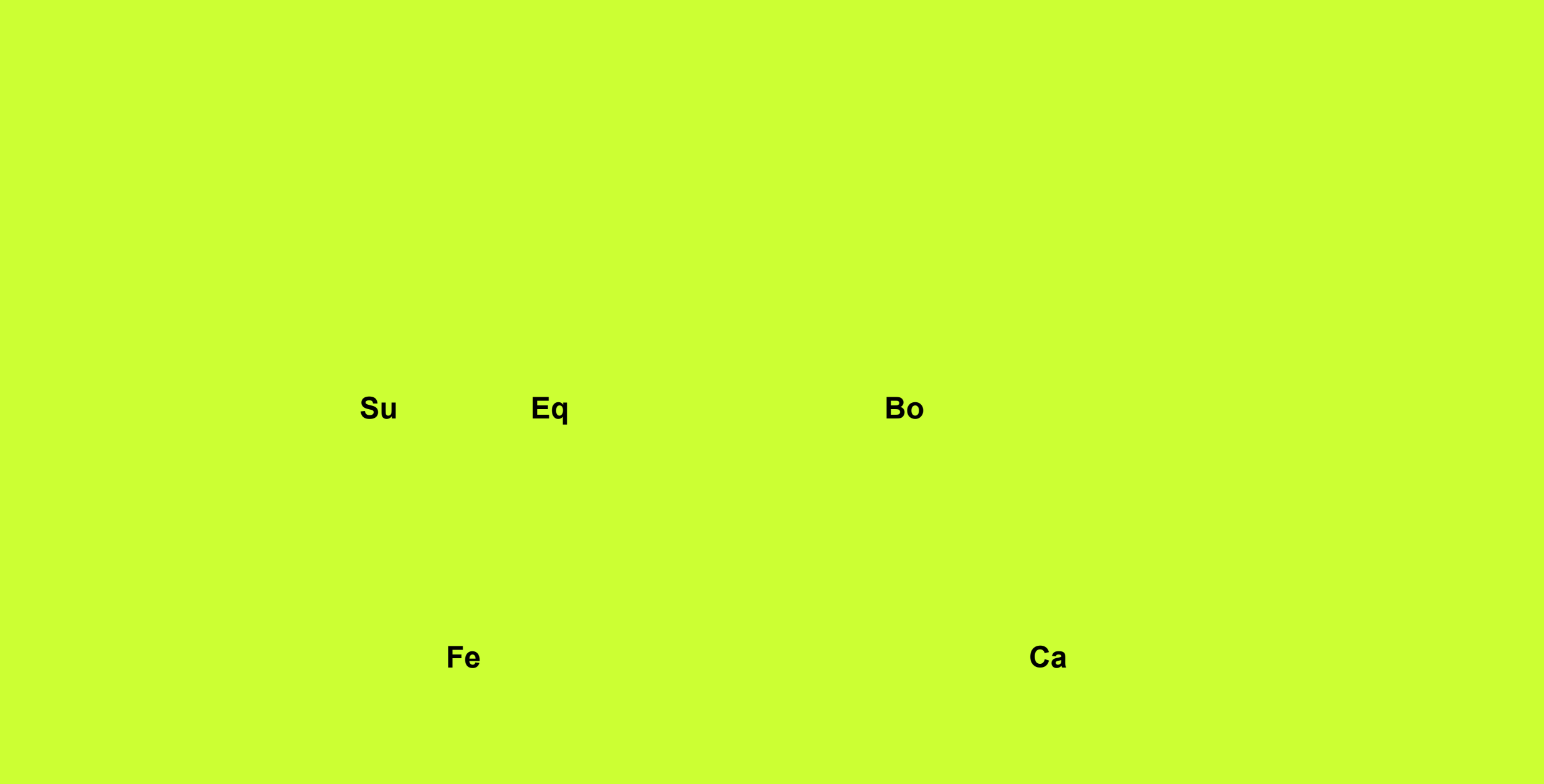
• **Fe - 4-6 m, Ca - 5-8 m, Sus - 17-18 m, Bo - 40-50 m, Eq - 70-80 m**

Glandulae genitales accessoriae:

- **glandula vesicularis**
  - **prostata - corpus et pars disseminata**
  - **glandula bulbourethralis**
-
- **Ru a Sus - všechny**
  - **Eq - chybí pars disseminata prostate**
  - **Ca - chybí „všechno“ až na prostatu**
  - **Fe - chybí gl. vesiculares**

Glandulae genitales accessoriae:

Kopulační orgán - penis:

- **crura penis**
- **radix penis**
- **corpus penis**
- **pars libera penis**

Vnitřní stavba penisu:

- **corpus cavernosum penis**
- **corpus spongiosum penis**
- **corpus spongiosum glandis**
- **m. ischiocavernosus, m. bulbospongiosus, m. retractor penis, m. urethralis**
- **os penis - Ca**

Penis - Ca:

os penis

asp. lat. sinister

mediánní řez

Penis - Fe:

Penis - Fe:

Penis - Ru:

Bo

Ov

Cp

Penis - Eq:

Preputium - Eq:

Penis et preputium - schéma

Bo

Eq

Penis et preputium - Sus:

aspectus ventralis

sagitální řez

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Národní
plán
obnovy

Přednáška 7.

APPARATUS CARDIOVASCULARIS

OBĚHOVÝ SYSTÉM

Oběhový systém:

- **SRDCE (cor, cardia)**
- **Cévy – VASA SANGUINEA**
- **Krevní oběhy**

Srdce:

- **+/- 1-1,5 % z váhy těla**
- **2 předsíně + 2 komory**
- **EPIKARD + MYOKARD + ENDOKARD**
- **Pericardium + dutina a liquor**

Atria cordis: předsíně srdeční

- **Atrium sinistrum + dextrum**
- **Odděleny mezipředsíňovou přepážkou**
- **AD – zejména obě duté žíly a žíly srdce**
- **AS – 2-10 plicních žil**

Srdeční komory:

- **Ventriculus sinister + dexter**
- **Odděleny mezikomorovou přepážkou**
- **VD – truncus pulmonalis (plicní kmen)**
- **VS – aorta (srdečnice)**

Septum atrioventriculare:

- **4 chlopně**
- **Dvojcípá a trojcípá**
- **Poloměsíčité chlopně aorty a plicního kmene**

Chlopně cípaté:

- **Valva atrioventricularis sinistra = BICUSPIDALIS**
- **VAS = Valva MITRALIS**
- **Valva atrioventricularis dextra = TRICUSPIDALIS**

Chlopně poloměsíčné:

- **Valva aortae – 3 semilunární chlopně**
- **Valva trunci pulmonalis – 3 semilunární chlopně**
- **BEZ vazivových chord
i papilárních svalů**

Převodní systém srdeční:

- **Pro automaticnost srdeční akce**
- **Srdce bije i BEZ nervů... bez PSS NEPRACUJE**
- **Uzlíky, svazek a vlákna – modifikovaná srdeční svalovina**

Cévní zásobení srdce: nutritivní oběh

- **Koronární tepny – a. coronaria sinistra et dextra**
- **Větve z aorta ascendens**
- **Srdeční žíly – vv. cordis**
- **Ústí do sinus coronarius nebo pravé předsíně**

Srdeční skelet:

- **„Kostra“ srdce – vazivo, chrupavka, kost (Ru)**
- **4 vazivové prstence – kolem AVO (2), aorty a plicnice**
- **2 vazivové (chrupavčité) trojúhelníkovité výztuhy**
- **Os cordis sinistrum et dextrum – Bos + cervidae**

Krevní cévy:

- **TEPNY**
- **ŽÍLY**
- **KAPILÁRY**

Krevní oběhy:

- **Velký tělní KO**
- **Malý plicní KO**
- **Portální KO**
- **Fetální KO**

Velký tělní krevní oběh:

- **Začátek – LEVÁ komora**
- **AORTA – do celého těla**
- **DUTÉ ŽÍLY – z celého těla**
- **Konec – PRAVÁ předsíň**

Malý plicní krevní oběh:

- **Začátek – PRAVÁ komora**
- **PLICNICE**
(truncus pulmonalis) – do plic
- **PLICNÍ ŽÍLY – z plic**
- **Konec – LEVÁ předsíň**

Portální krevní oběh:

- **VENA PORTAE**
- **Z nepárových orgánů dutiny břišní KROMĚ jater**
- **Jaterní bránou do parenchymu**
- **Přívod živin a toxinů k metabolizaci**

Fetální krevní oběh:

Fetální krevní oběh:

- **VENA umbilicalis – z placenty do jater**
- **DUCTUS VENOSUS Arantii – zkratka do zadní duté žíly**
- **FORAMEN OVALE v mezipředsíňové přepážce**
- **DUCTUS ARTERIOSUS Botalli – mezi aortou a plicnicí**
- **ARTERIA umbilicalis sinistra et dextra – z5 do placenty**

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Národní
plán
obnovy

Přednáška 9.

SYSTEMA LYMPHATICUM

MÍZNÍ SYSTÉM

Systema lymphaticum:

1) Mízní cévy + Lympha

2) Mízní tkáň

Ca

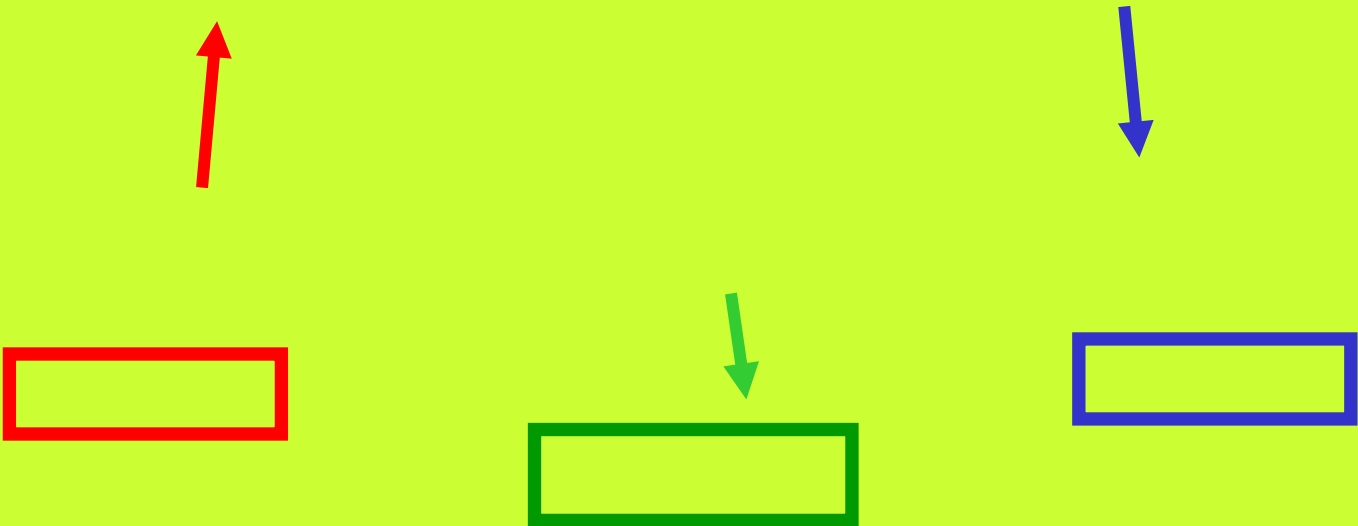
Vasa lymphatica:

1) Mízní kapiláry

2) Mízní transportní cévy - aferentní a eferentní

3) Mízní kmeny

Rete capillare lymphaticum:

Mízní kmeny:

- 1) Truncus trachealis (dx. et sin.) - hlava + krk**
- 2) Truncus mediastinalis - hrudník**
- 3) Ductus thoracicus - do v. cava cranialis**
- 4) Cisterna chyli = truncus visceralis + t. lumbalis**

Vasa lymphatica - Bo

R

L

cisterna chyli →

aspectus ventralis

aspectus lateralis sinister

ductus thoracicus

aspectus lateralis dexter

Cisterna chyli - Eq

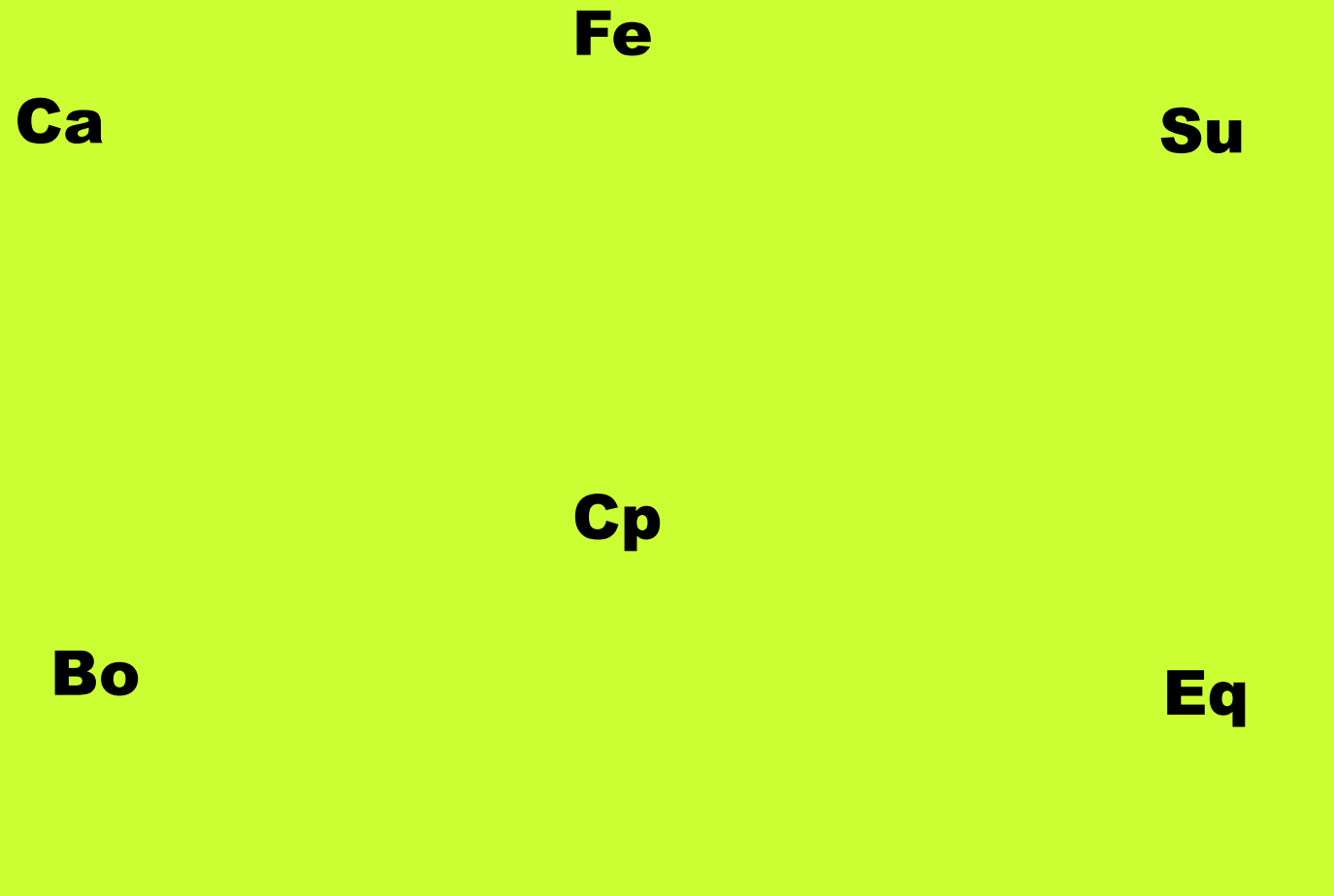
Mízní tkáň:

1) Jednotlivé buňky - difuzní LS

2) Shluky buněk - agregovaný LS – mandle

3) Lymfatické orgány - thymus, lymphonodi, lien

Tonsillae - Waldeyerův okruh (schéma)

1. - t. lingualis
  - 2.- t. palatina
  3. - t. veli palatini
  4. - t. pharyngea
  5. - t. tubaria
- (t. paraepiglottica
u Fe, Su, Ov, Cp)

Tonsilla palatina:

Cv, EQ

Bo

Bo

Ca

**sinus
tonsillaris**

**fossa
tonsillaris**

Lymphonodus:

Su

Ca

Lymphonodus

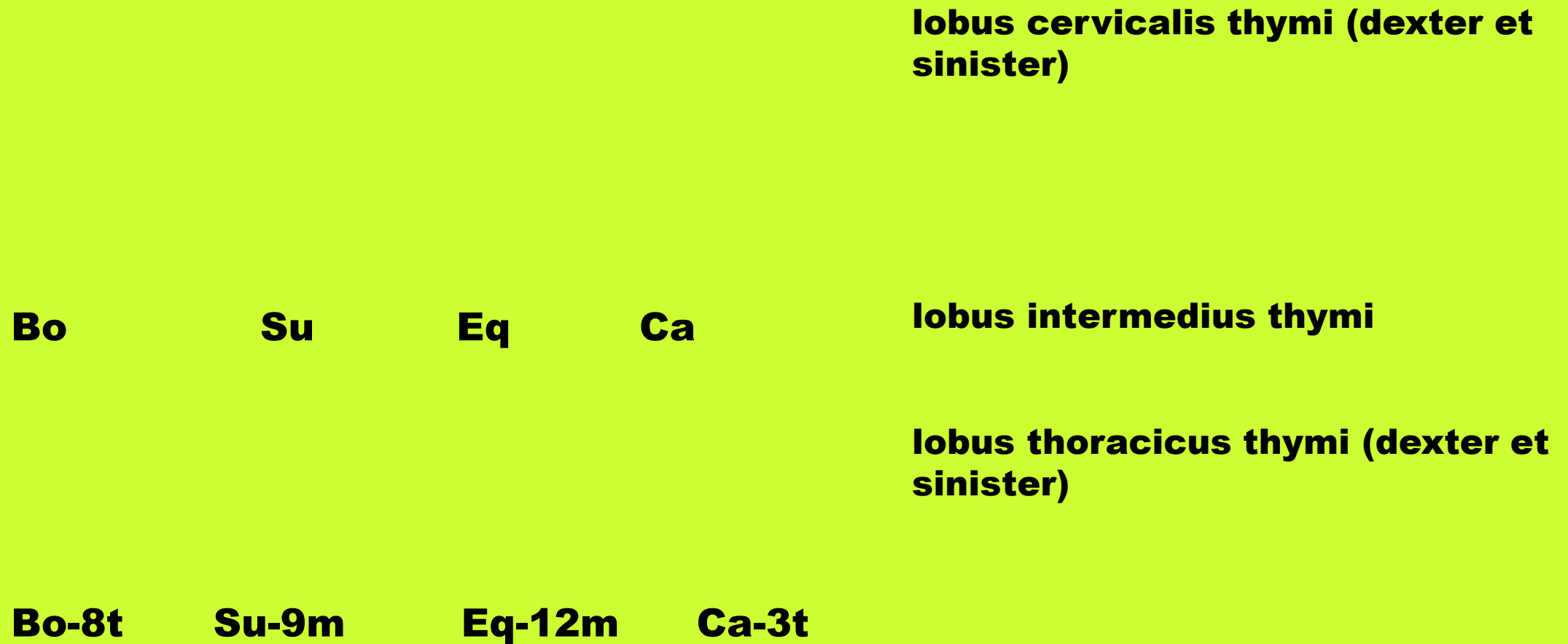
Ov Su
(histol.)

Su

Bo – řez (schéma)

Thymus - schéma

Thymus - Bo

aspectus lateralis sinister

aspectus ventralis

Slezina:

- **Vazivová kostra – capsula fibrosa + stroma lienis**
- **Dřeň – červená a bílá (pulpa rubra et pulpa alba)**
- **Fce imunitní + zásobárna krve**

Lien – facies visceralis

Ca

Su

Bo

Cp

Eq

Lien

**sectio
transversalis**

Bo

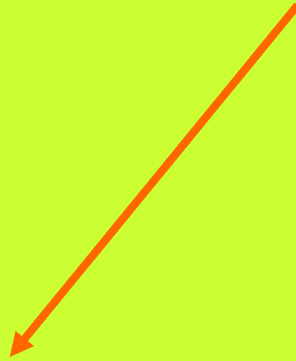
facies visceralis

facies visceralis

Su

**sectio transversalis
et facies visceralis**

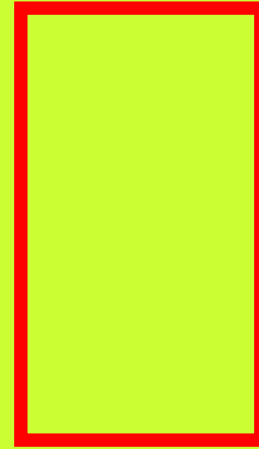
Orgány v cavum thoracis et abdominis

Eq

aspectus lateralis sinister

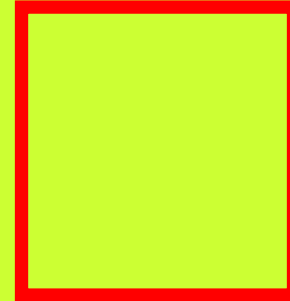
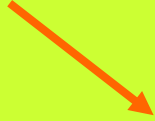
Orgány v cavum abdominis - lien

Ca

aspectus lateralis sinister

Orgány v cavum abdominis - lien

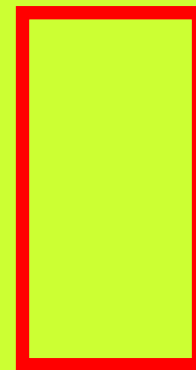

Ov - Cp

sectio transversalis, aspectus caudalis – úroveň L2

Orgány v cavum thoracis et abdominis - lien

(apectus lateralis sinister)

samice

samec (kastr.) – prázdný žaludek

samec (kastr.) – plný žaludek

Lymphocentra capitis:

- **Lymphocentrum parotideum**
- **Lymphocentrum mandibulare**
- **Lymphocentrum retropharyngeum**

Lymphocentra cervicis:

- **Lymphocentrum cervicale superficiale**
- **Lymphocentrum cervicale profundum**

Lymphocentra thoracis:

- **Lymphocentrum thoracicum dorsale**
- **Lymphocentrum thoracicum ventrale**
- **Lymphocentrum mediastinale**
- **Lymphocentrum bronchiale**

Lymphocentra abdominis:

- **Lymphocentrum lumbale**
- **Lymphocentrum celiacum**
- **Lymphocentrum mesentericum craniale et caudale**

Lymphocentra pelvis:

- **Lymphocentrum iliosacrale**
- **Lymphocentrum inguinofemorale**
- **Lymphocentrum ischiadicum**

Lymphocentra membri thoracici et membri pelvini:

- **Lymphocentrum axillare**
- **Lymphocentrum popliteum**

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**Národní
plán
obnovy**

Přednáška 10.

SYSTEMA NERVOSUM

NERVOVÁ SOUSTAVA

Systema nervosum:

- **SN centrale – CNS**

- **mozek - encephalon**
- **páteřní mícha – medulla spinalis**

- **SN periphericum – PNS**

- **hlavové a míšní nervy**
- **ganglia**

- **SN autonomicum – ANS**

- **sympathicus**
- **parasympathicus**

Encephalon:

- **cerebrum + truncus encephali + cerebellum**
- **prosencephalon + mesencephalon + rhombencephalon**
- **telencephalon + diencephalon**
mesencephalon
metencephalon + myelencephalon

Rhombencephalon:

- **R = myelencephalon + metencephalon**

Myelencephalon:

- **M = medulla oblongata**
- **pyramides et decussatio pyramidum**
- **corpus restiforme**
- **pedunculi cerebellares caudales**
- **fossa rhomboidea – dno ventriculus IV.**
- **lokalizace jader NC VI. – XII., koordinace dýchání a krevního oběhu, jádra obranných reflexů a polykání**

Metencephalon:

- **M = pons Varoli + cerebellum**
- **PV – nucleus motorius NC V.**
- **pedunculi cerebellares medii**
- **formatio reticularis**
- **jádra pro kontrolu motoriky**

Metencephalon:

- **C – vermis cerebelli + hemispheria**
- **corpus medullare + folia cerebelli = arbor vitae**
- **regulace generální tělní motoriky a zajišťování rovnováhy (s vnitřním uchem)**

Mesencephalon:

- **tectum** – corpora quadrigemina
colliculi rostrales – zraková dráha
colliculi caudales – sluchová dráha
- **tegmentum** – jádra III. et IV. + nucleus ruber a substantia nigra
– formatio reticularis
- **crura cerebri** – kontrolní a přepínací místo motorických drah
- aquaeductus mesencephali

Prosencephalon:

- **P = diencephalon + telencephalon**

Diencephalon:

- **thalamencephalon + hypothalamus**
- **epithalamus, thalamus a metathalamus**
- **epiphysis, adhesio interthalamica, etc.**
- **„brána vědomí“ – přepínací bod všech senzitivních a senzorických vzestupných drah (s výjimkou dráhy čichové)**

Diencephalon:

- **H – hypothalamo-hypofyzární komplex**
- **nucleus supraopticus et paraventricularis (ADH, oxytocin)**
- **kontrola a řízení endokrinního systému díky liberinům a statinům**

Telencephalon:

- **bazální část + hemisféry**
- **corpus striatum** – „bazální ganglia“
- **nucl. caudatus, nucl. lentiformis, claustrum, corpus amygdaloideum**
- **capsula interna, externa et extrema**

Telencephalon:

- **pallium – paleopallium + archipallium + neopallium**
- **neopallium – gyrencephalia či lysencephalia**
- **lobus frontalis (area motorica)**
lobus parietalis (area sensitiva)
lobus temporalis (area acustica)
lobus occipitalis (area optica)

Rhinencephalon:

- **vymezení – sulcus rhinalis lateralis et medialis
sulcus genualis et splenialis**
- **pars basalis** – paleopallium – lobus piriformis
et olfactorius
- **pars septalis** – archipallium
- **pars limbica** – archipallium

Ventriculi cerebri:

- **ventriculi laterales – telencephalon**
- **ventriculus III. – diencephalon**
- **ventriculus IV. – rhombencephalon**

Medulla spinalis:

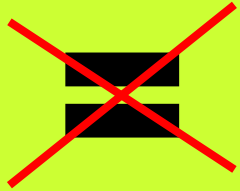
- **v canalis vertebralis**
- **v sacus durae matris spinalis**
- **5 částí**
- **pars cervicalis, thoracica,
lumbalis, sacralis et caudalis**

Medulla spinalis:

- **intumescentia cervicalis**
- **intumescentia lumbalis**
- **conus medullaris**
- **filum terminale**

Medulla spinalis:

- **délka míchy**

délce páteřního kanálu

- **cauda equina**

Medulla spinalis:

- **substantia grisea et alba**
- **SG – cornu dorsale, ventrale et laterale**
- **SA – funiculus dorsalis, lat. et vent.**
- **sulcus medianus dorsalis et
fissura mediana ventralis**
- **sulcus lateralis dorsalis et ventralis**

Meninges:

- **pachymeninx** = dura mater
- **leptomeninx** = arachnoidea + pia mater
- **dura mater encephali et spinalis**
- **DME** – falx cerebri, tentorium cerebelli membranaceum, diaphragma sellae
- **DMS** – saccus d.m.s. et filum terminale durae matris

Cévní zásobení mozku a míchy:

- **tepny mozku** – a. carotis interna (Eq, Ca)
  - rete mirabile epidurale
rostrale et caudale (Ru, Fe)
  - a. c. i. – r. m. e. r. (Sus)
- **A. CAROTIS CEREBRALIS**
- **circulus arteriosus cerebri (Willisi)**
- **a. cerebri rostralis, media et caudalis**
- **a. cerebelli rostralis et caudalis**
- **aa. choroideae**

- **žíly mozku** – 4 úrovně odvodu žilní krve

**1) Vlastní žíly mozku – vv. cerebri dorsales,
v. cerebri media et interna,
v. cerebri magna, etc.**

2) Splavy tvrdé pleny – dorsální a ventrální systém...

- **sinus sagitalis et transversus,
s. rectus et sigmoideus, etc.**
- **sinus basilaris, cavernosi et
intercavernosi + plex. occipit.**

3) Vv. emissariae – např. v. e. foraminis retroarticularis

4) Žíly hlavy – např. v. temporalis superficialis

Cévní zásobení mozku a míchy:

- **tepny míchy** – rami spinales z **a. vertebralis (krk)**
aa. intercostales dorsales (Th)
aa. lumbales (bedra)
- **žíly míchy** – **plexus vertebralis internus (epidurálně)**
plexus venosi (extravertebrálně) - v. vertebralis, etc.

Periferní nervový systém:

- **Hlavové (mozkové) nervy – 12 párů**
- **Míšní nervy**

Autonomní nervový systém:

- **Sympaticus**
- **Parasympaticus**

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Národní
plán
obnovy

Přednáška 11.

SMYSLY

**ZRAK + SLUCH + ČICH
CHUŤ + HMAT**

Orgán zraku:

- **Oční koule = bulbus oculi**
- **Pomocná ústrojí oka – organa oculi accessoria**
  - **Orbita a periorbita**
  - **Víčka a slzný aparát**
  - **Okohybné svaly a spojivka**

Oční koule:

- **Stěna + komorový systém
+ vnitřní struktury**
- **Stěna – 3 vrstvy**
- **Komory oční koule – přední oční komora
zadní oční komora
sklivcová komora**

Stěna oční koule:

- **Tunica externa (fibrosa) bulbi**
- **Tunica media (vasculosa) bulbi**
- **Tunica interna bulbi**

Tunica externa (fibrosa) bulbi:

- **CORNEA = rohovka**
  - Průhledná a bez cév
- **SCLERA = bělima**
  - Úpon okohybných svalů

Tunica media (vasculosa) bulbi: „UVEA“

- **CHOROIDEA = cévnatka**
  - **Tapetum lucidum**
- **CORPUS CILIARE = řasnaté těleso**
  - **Závěsný aparát čočky**
- **IRIS = duhovka**
  - **Pupilla**

Tunica interna bulbi: RETINA

- **Pars OPTICA a CAECA retinae**
- **Tyčinky a čípky**
- **Zrakový nerv – optický disk = macula caeca**

Oční komory:

- **Camera anterior bulbi**
- **Camera posterior bulbi**
- **Camera vitrea**

Čočka:

- **Capsula et nucleus lentis**

- **Apparatus suspensorius lentis napojený na CC**

Orgán sluchu: organum vestibulocochleare

- **AURIS EXTERNA**

- **AURIS MEDIA**

- **AURIS INTERNA**

Auris externa:

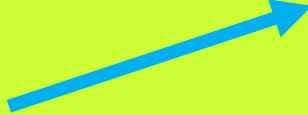
- **AURICULA = ušní boltec – elastická chrupavka**
- **Zevní zvukovod**
- **MEMBRANA TYMPANI = bubínek**

Auris media:

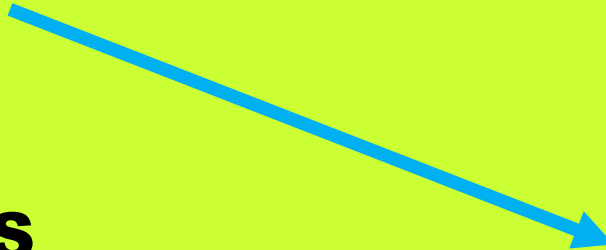
- **CAVUM TYMPANI = středoušní dutina**
- **OSSICULA AUDITUS = středoušní kůstky**
- **EUSTACHOVA TRUBICE**

Ossicula auditus:

- **MALLEUS**

- **INCUS**

- **STAPES**

Auris interna:

- **LABYRINTHUS OSSEUS et MEMBRANACEUS**
- **PARS VESTIBULARIS (STATICA)**
- **PARS COCHLEARIS (ACUSTICA)**
- **Perilymfa + endolymfa**

Pars statica:

- **VESTIBULUM + 3 polokruhovit  kan lky (kost n )**
- **UTRICULUS et SACCULUS (statika)**
- **3 polokruhovit  kan lky (kinetika)**

Pars acustica:

- **COCHLEA s canalis spiralis cochlae**
- **Scala vestibuli et scala tympani**
- **Ductus cochlearis**
- **CORTIHO ORGÁN**

Orgán čichu:

- **Regio olfactoria sliznice čichového labyrintu**

Orgán chuti:

- **Chuťové pohárky na chuťových papilách jazyka**
- **Papily houbovité**
- **Papily hrozené**
- **Papily lístkovité**

Orgán hmatu: CUTIS - kůže

- **Meissnerova tělíska**
- **Vater-Pacciniho tělíska**

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Národní
plán
obnovy

Přednáška 12.

INTEGUMENTUM COMMUNE

KOŽNÍ SYSTÉM

1) kůže

2) chlupy

3) kožní žlázy

4) mléčná žláza

5) keratinové útvary

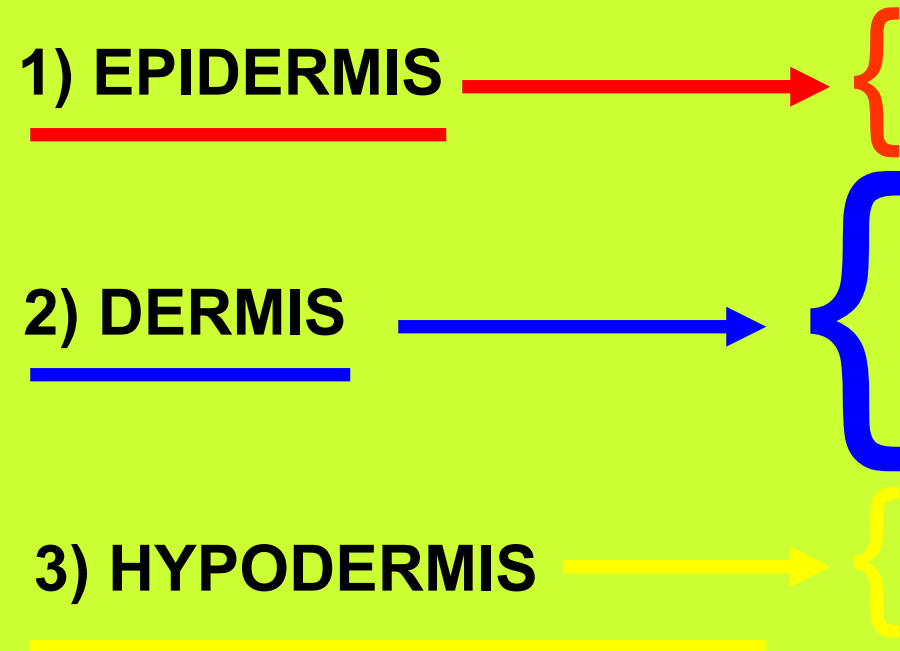

CUTIS – KŮŽE

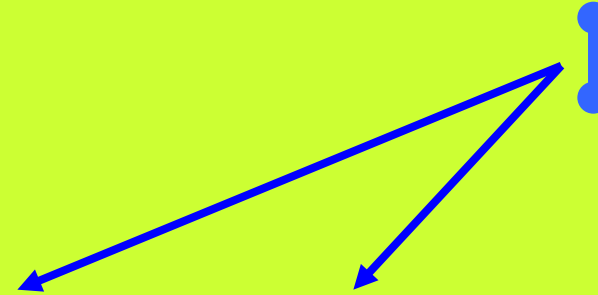
FUNKCE KŮŽE:

- **OCHRANNÁ** – mechanická a chemická bariéra
- **SENZORICKÁ** – mechanické a tepelné receptory
- **METABOLICKÁ** – produkce vit. D3
- **TERMOREGULAČNÍ** – výdej i zadržování tepla
- **ZÁSOBNÍ** – voda, tuk, vitamíny, atd.
- **TRANSPORTNÍ** – absorpce i exkrece
- atd.

Stavba kůže:

1) EPIDERMIS – pokožka

Keratinocyty

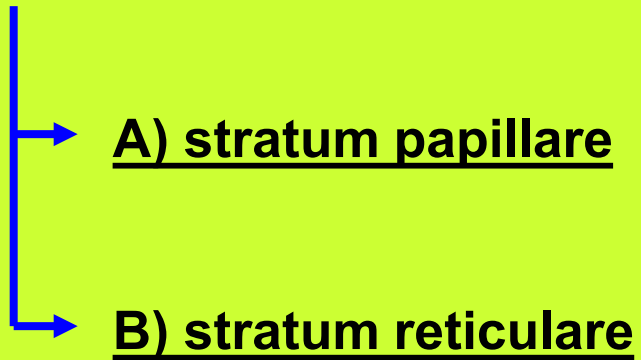
Melanocyty

Langerhansovy buňky

Merkelovy buňky (disky)

2) DERMIS / CORIUM – škára

Její mohutnost určuje tloušťku
kůže ... $\uparrow$ Bo, $\downarrow$ Ov + Fe

- rete arteriosum - intrapapilární a subpapilární
- plexus venosus - subpapilární povrchový
subpapilární hluboký
- rete lymphocapillare cutis profundum
- plexus nervorum - subcutaneus et dermidis
- terminationes nervorum - nervová zakončení

RECEPTORY DERMIS:

- Meissnerovo tělísko
- Vater-Pacciniho tělísko
- Ruffiniho tělísko
- Krauseho tělísko
- Volná nervová zakončení

3) TELA SUBCUTANEA / SUBCUTIS / HYPODERMIS – podkoží

- řídké vazivo zajišťující pohyblivost kůže

nejvíce – Ov + Cv

nejméně – Bo + Eq

- zásobárna tuku a vody

- chybí na pyscích, tvářích,
ušním boltci a víčkách

- mm. cutanei

PILI – CHLUPY

STAVBA CHLUPU:

apex pili →

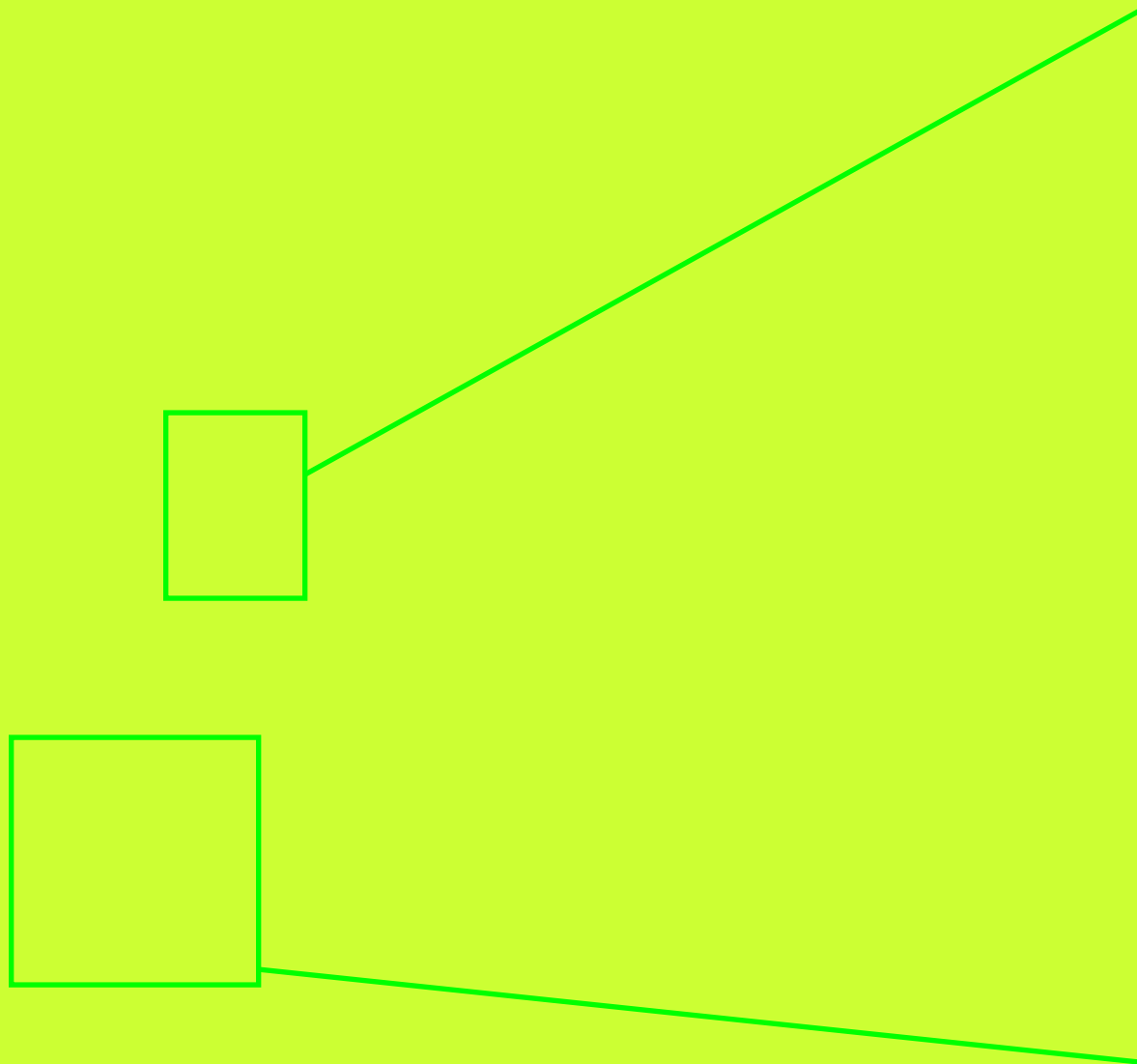
scapus pili →

radix pili →

bulbus pili →

papilla pili ↗

STRUKTURA CHLUPU:

TYPY CHLUPŮ:

- určeno vzájemným poměrem jejich dřeně, kůry a kutikuly...

1) KRYCÍ – capilli

2) PODSADOVÉ – pili lanei

3) OCHRANNÉ – cilia, vibrissae, tragi, juba, barba, cirrus

4) HMATOVÉ – pili tactiles

HMATOVÉ CHLUPY – pili tactiles

- **pili tactiles labiales - sup. et inf.**
- **pili tactiles buccales**
- **pili tactiles infraorbitales**
- **pili tactiles supraorbitales**
- **pili tactiles mentales**
- **pili tactiles carpales (Fe, Sus)**

GLANDULAE CUTIS – KOŽNÍ ŽLÁZY

GLANDULAE CUTIS:

A) glandulae SEBACEAE

- glandula sebacea pili - vázaná na chlupový folikul
- glandula sebacea libera (volná žláza)

B) glandulae SUDORIFERAE

- glandula sudorifera apokrina
- glandula sudorifera eccrina

C) specializované kožní žlázy - gll. ODORIFERAE

SPECIALIZOVANÉ KOŽNÍ ŽLÁZY:

- **specializované žlázy secernující aromatický sekret**
- **zvláště činné v období říje**
- **mají funkční vztah k pohlavnímu cyklu a podílejí se na utváření vnějších i vnitřních etologických vztahů mezi zvířaty**
- **často se sdružují ve žlázové komplexy**

SPECIALIZOVANÉ KOŽNÍ ŽLÁZY:

- glandulae paranales (Ca + Fe)
- gll. circumanales (Ca)
- gll. circumorales (Fe)
- gll. interdigitales (Ov)
- gll. infraorbitales (Ov)
- gll. mentales (Sus)
- gll. cornuales (Cp)
- gll. carpales / metacarpales (Sus)
- gll. caudae (Cv)
- gll. inquinales (Ov)
- gll. preputiales

MLÉČNÁ ŽLÁZA – MAMMA

ZÁKLADNÍ POJMY:

1) mléčná žláza jako „žláza“

2) mamární komplex

3) mléčná žláza jako „celek“

1) mléčná žláza jako „žláza“:

GLANDULA MAMMARIA

- modifikovaná potní tubulo - alveolární žláza s apokrinní sekrecí
- produktem je mléko (lac) nebo mlezivo (colostrum)

2) mamární komplex:

- soubor jedné nebo více mléčných žláz (jednotek), které vyúsťují na jedné papile
- vývoj z levé a pravé mléčné lišty (M i F)
- Bo + Ov + Cp + EQ – INGUINÁLNÍ TYP
- Ca + Sus – THORAKOINGUINÁLNÍ TYP
- Fe – THORAKOABDOMINÁLNÍ TYP
- Ho + slon – THORAKÁLNÍ TYP

3) mléčná žláza jako „celek“:

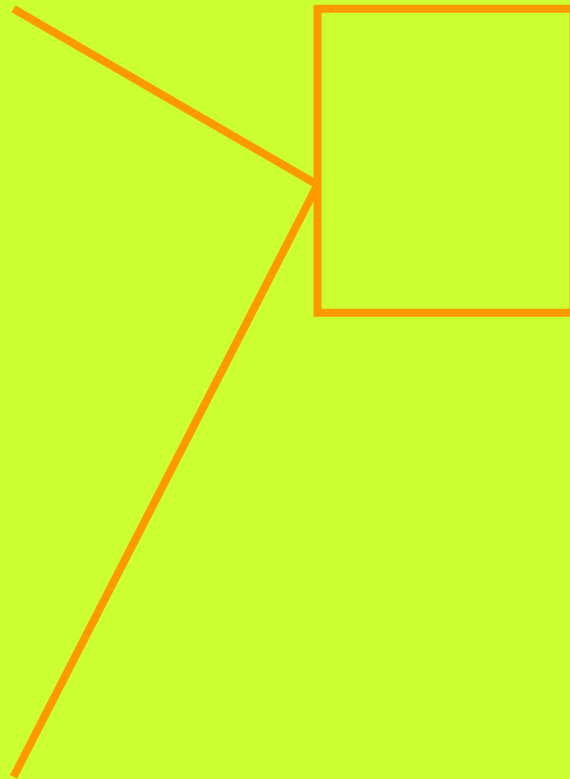
- UBER
- MAMMAE

eq

STAVBA:

■ corpus mammae

■ papila mammae

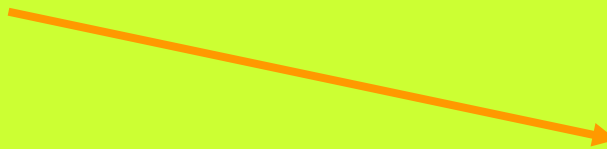
STAVBA:

- žláзовý parenchym
- vývodné cesty – ductus lactiferi
– sinus lactifer

Sinus lactifer:

pars glandularis

pars papilaris

KERATINOVÉ ÚTVARY

Úvod a rozdělení:

- 1) TORI
- 2) CORNU
- 3) ORGANUM
DIGITALE

TORI:

- **torus carpeus et tarseus**
- **torus metacarpeus et metatarsus**
- **torus digitalis / torus ungulae**

MEZIDRUHOVÉ ROZDÍLY:

- Bo + Sus - pouze torus ungulae
(torus mtc. a mtt. rudimentální)
- Eq + Cv - vyvinuty všechny typy mozolců

CORNU:

- **tubulus corneus cornus + corium cornus**
- **basis cornus, corpus cornus et apex cornus**
- **epiceras**
- **processus cornualis ossis frontalis**

ORGANUM DIGITALE:

- **unguis – nehet**
(Ho, opice)
- **unguicula – dráp**
(šelmy)
- **ungula – kopyto, pazneht,**
spárek (Eq, Ru, Sus)

Organum digitale - CAPSULA CORNEA

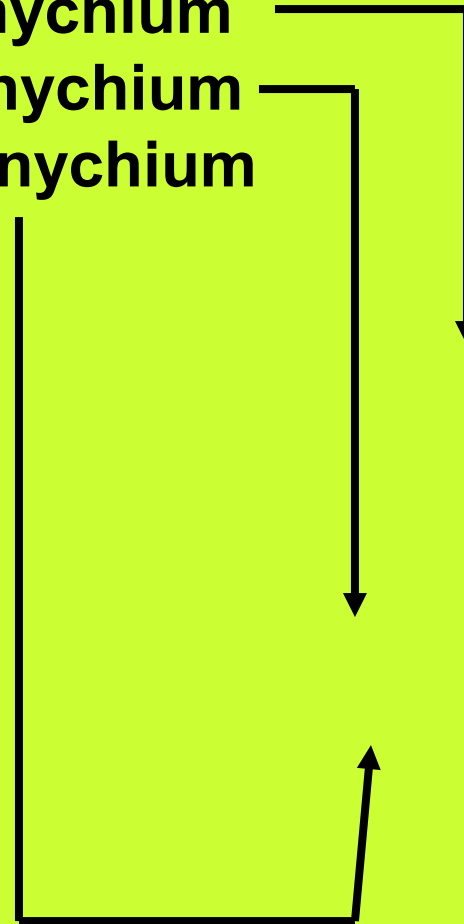
Stratum externum – eponychium

Stratum medium – mesonychium

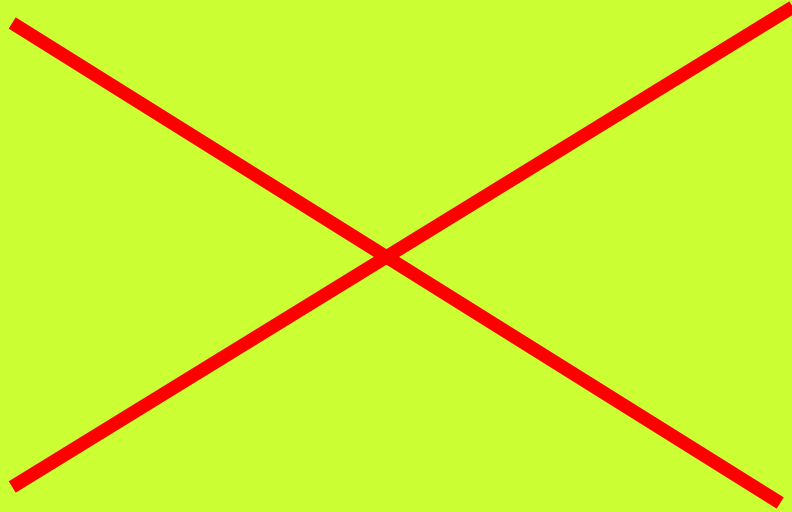
Stratum internum – hyponychium

Části capsula cornea:

- limbus (obruba)
- corona (korunka)
- paries (stěna)
- solea (chodidlo)
- torus ungulae (patka)

Organum digitale - corium:

**corium limbi
corium coronae
corium parietis
corium soleae
corium tori**

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...

ANATOMIE ZVÍŘAT

**Bakalářský studijní program
„Veterinární asistence“**

MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Národní
plán
obnovy

Přednáška 13.

ANATOMIA AVIUM

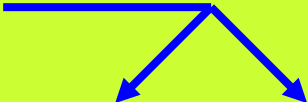
ANATOMIE PTÁKŮ

ÚVOD

Morfologická charakteristika třídy AVES:

- nejmladší třída obratlovců
- vývoj z plazů (*Archeopteryx lithographica*)
- tělo kryto peřím
- hrudní končetina přeměněna v křídlo (Ala)
- nízká měrná hmotnost těla:
  - pneumatizace kostí
  - lehké peří
  - redukce hmotnosti hlavy
- jedna kůstka ve středním uchu (columella)
- jeden týlní kondylus
- kůže bez žláz
- vyvinuta kloaka, snášejí vejce, atd.

PARTES et REGIONES CORPORIS:

- **CAPUT** - cranium et facies
- **COLLUM** - pars cranialis,
intermedia et caudalis
- **TRUNCUS** - dorsum, latus et
ventrum trunci
- **CAUDA**
- **MEMBRA**
- **M. THORACICUM** - CINGULUM et ALA
- **M. PELVINUM** - CINGULUM et M. P. LIBERUM

PES (noha) A JEJÍ TYPY:

■ ANIZODAKTYLNÍ - 1 ↓ a 2, 3, 4 ↑

■ ZYGODAKTYLNÍ - 1, 4 ↓ a 2, 3 ↑

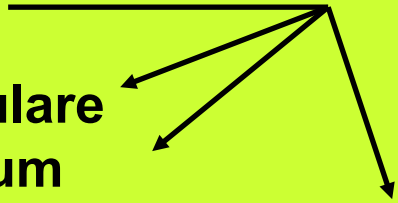
■ PAMPRODAKTYLNÍ - 1, 2, 3, 4 ↑

■ SYNDAKTYLNÍ - srůsty prstů (3+4 u ledňáčka)

**OSTEOLOGIA
et
ARTHROLOGIA**

Ossa et skeleton (rozdíly oproti savcům):

- kosti jsou tvrdší, ale zároveň křehčí
- stěna diafýzy je velmi tenká
- pneumatizace kostí vzdušnými vaky
- pouze jedno osifikační centrum v diafýze (bez cartilago fysicalis)
- os medullare, ossa sclerae
- osifikace šlach svalů (u Ga od 100 dne)
- jeden týlní kondylus
- těla obratlů spojena kloubně
- kromě dolního je pohyblivý i horní zobák

os articulare
quadratum
zona elastica craniofacialis

MYOLOGIA

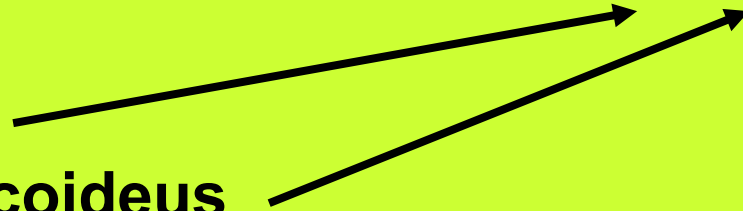
Svalová soustava (rozdíly oproti savcům):

- **svalová tkáň dvojího typu:**
  - **tmavá (červená) - pomalejší, ale vytrvalejší**
  - **světlá (bílá) - rychlejší, ale méně vytrvalá**
- **svaly v kůži (mm. nonstriati - mm. penales et apteriales)**
- **svaly v podkoží (mm. subcutanei) - oproti předešlým jsou příčně pruhované.**
- **osifikace šlach u starých jedinců**
- **„létací svaly“ - m. pectoralis et supracoracoideus**
- **„hřadovací svaly“ - mm. flexores perforantes et perforati**

Létací svaly:

m. pectoralis

m. supracoracoideus

Hřadovací svaly:

mm. flexores perforantes

mm. flexores perforati

INTEGUMENTUM COMMUNE

Integumentum commune (rozdíly oproti savcům):

- kůže je tenčí a pohyblivější
- stavba je téměř stejná (epidermis, dermis, hypodermis)
- lamina elastica - mezi dermis a hypodermis
- bez potních žláz (gll. sudoriferae)
- mazové žlázy jen lokálně (největší gl. uropygialis)
- svaly v kůži (mm. nonstriati - mm. penales et apteriales)
- svaly v podkoží (mm. subcutanei) - oproti předešlým jsou příčně pruhované.

Deriváty epidermis:

■ rhamphototheca
(rhinotheca et gnathoteca)

■ podotheca
(scuta et scutella)

Deriváty epidermis:

■ unguis

■ unguis

Deriváty epidermis:

- calcar metatarsale

Deriváty epidermis:

- calcar craniale

Kožní útvary (apendices carnosae):

- crista carnosa
- lobus auricularis
- palea
- rictus
- carunculae cutaneae
- processus frontalis
- tela interdigitalis
- patagia

Deriváty subcutis:

- **area incubationis (tzv. hnízdní nažina)**

- **bursa sternalis**

PENNAE:

- **folliculus pennae**
- **scapus (calamus et rhachis)**
- **vexillum (v. externum et internum)**
- **umbilicus proximalis et distalis**

TYPY PENNAE:

- **pennae contourae - obrysové peří**
  - **REMIGES - letky (primární a sekundární)**
  - **RECTRICES - rýdovací pera**
  - **TECTRICES - krovky**
  - **PENNAE CONTOURAE GENERALES - krycí**
- **plumae - prachové peří**
- **semplumae - prachovité peří**
- **filoplumae - nitkovité peří**
- **setae - štětečkové peří**

PENNAE CONTOURAE - OBRYSOVÉ PEŘÍ

- **REMIGES** - letky (primární a sekundární)
- **RECTRICES** - rýdovací pera
- **TECTRICES** - krovky
- **PENNAE CONTOURAE GENERALES** - krycí

GLANDULAE CUTIS SEBACEAE:

- **gll. auriculares**
- **gll. labii ventri externi et interni**
- **glandula uropygialis**

APPARATUS CIRCULATIONIS SANGUINIS

Apparatus circulationis sanguinis - cor:

- Atrium sinistrum et dextrum, ventriculus sinister et dexter.
- Auricula cordis velmi malá.
- Valva atrioventricularis
dextra je svalová ... chordae tendineae ani mm. papilares
v pravé komoře nejsou vyvinuty!!
- Valva atrioventricularis sinistra je
blanitá a TROJCÍPÁ, v levé
komoře jsou chordae tendineae i
mm. papilares.

Apparatus circulationis sanguinis:

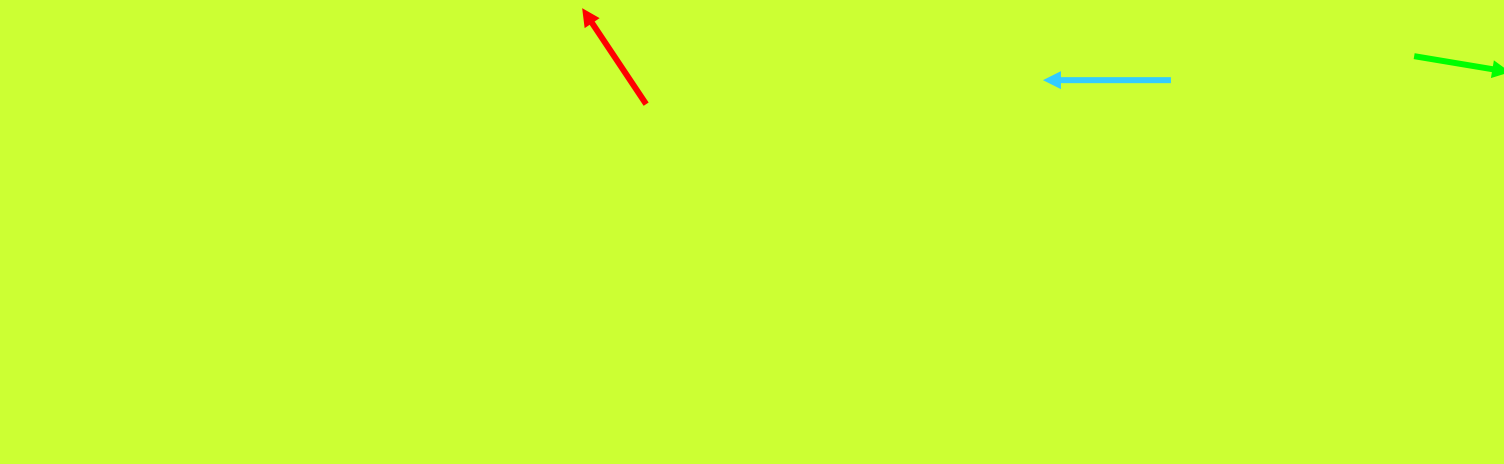
MALÝ (plicní) KREVNÍ OBĚH:

**truncus pulmonalis – pulmo –
vena pulmonalis dextra et sinistra
(nebo v. pulmonalis communis).**

VELKÝ (tělní) KREVNÍ OBĚH:

**aorta (vyvinut pravostranný aortální
oblouk) – corpus –
vena cava cranialis dextra et
vena cava cranialis sinistra
et vena cava caudalis.**

Apparatus circulationis sanguinis - venaepunctio

-
- The diagram shows three arrows pointing towards the right, representing the direction of blood flow or the path of a needle. The first arrow is red and points upwards and to the right. The second arrow is blue and points horizontally to the right. The third arrow is green and points downwards and to the right.
- vena basilica (vena cutanea ulnaris)
  - vena metatarsalis plantaris superficialis
medialis
  - vena jugularis externa dextra

Apparatus circulationis sanguinis:

Vyvinut portální ledvinový systém...

**NIKDY NEAPLIKOVAT LÉČIVA I.M.
DO PÁNEVNÍCH KONČETIN !!!**

APPARATUS

RESPIRATORIUS

Horní cesty dýchací:

„strop“ „dno“

cavum nasi – septum chrupavčité
nebo kostěné

- jen jedna choana
- ductus nasolacrimalis
- glandula nasalis
- concha nasalis rostralis,
media et caudalis
- ethmoturbinalia nejsou vyvinuta!
- regio vestibularis, reg. respiratoria et reg. olfactoria,

sinus paranasales : jen sinus infraorbitalis a sinus septalis

pharynx: mons laryngealis et glotis

Larynx, trachea et syrinx:

syrinx

cartilagines
laryngis - An

syrinx - As

LARYNX: glotis na mons laryngealis, cartilago cricoidea (1), cartilago arytenoidea (2), cartilago procricoidea (Co, Ga), chybí cartilago thyroidea i epiglottica!

TRACHEA: tracheální prstence kompletně uzavřené, (častá osifikace), 120-180 ks.

SYRINX: cartilagines syringeales, pessulus, cartilagines tracheales syringis, cartilagines bronchales syringis, tympanum, membrana tympaniformis lateralis et medialis, musculi syringeales, bulla syringealis (As), cavum syringis, funkce - tvorba hlasu.

Trachea, bronchi et pulmo:

Ga

As

Sacci pneumatici

- schéma

SACCI PNEUMATICI:

**funkce: snížení hmotnosti těla, termoregulace, zefektivnění dýchání
(výměna plynů při nádechu i výdechu), udržování rovnováhy za letu,
napomáhání utváření hlasu.**

- SACCUS CERVICALIS (2) – diverticula intermuscularia et vertebralia**
- SACCUS CLAVICULARIS (1) – diverticula intrathoracica et extrathoracica,
diverticula cardiaca et sternalia**
- SACCUS THORACICUS CRANIALIS (2)**
- SACCUS THORACICUS CAUDALIS (2)**
- SACCUS ABDOMINALIS (2) – přímé napojení na bronchus primarius**

Sacci pneumatici:

aspectus dorsalis et ventralis

aspectus lateralis sinister

Schéma dýchání: „dvou-fázové“

I - inspirium

II - expirium

Schéma dýchání: „dvou-fázové“

APPARATUS DIGESTORIUS

Cavum oris:

„strop“ „dno“

1) **ROSTRUM** (maxillare et mandibulare):
ramphotheca, tomium, angulus oris,
lamellae (An).

2) **PALATUM**: jen tvrdé!, 1x choana,
papillae palatinae.

3) **ŽLÁZY**:
a) monostomatické (gl maxillaris, gl. angularis)
b) polystomatické (gll. palatinae, gll. mandibulares,
gll. linguales)

4) **LINGUA**: os entoglossum, redukce svalů,
cuticula cornea lingualis (Ga, Me),
papillae linguales, chybí chuťové papily!,
gemmae gustatoriae (chuťové pohárky)

Apparatus digestorius - schéma:

F

ESOPHAGUS:

Ps

- pars cervicalis et thoracica

INGLUVIES:

- ostium ingluviale et fundus ingluvialis
- diverticulum ingluviale dextrum, sinistrum et medianum (Co)

Fce:

- „skladiště“ přijaté potravy
- tvorba „voletního mléka“ u Co

Gaster:

Ga

aspectus
lateralis dexter

sectio

A) PROVENTRICULUS (PARS GLANDULARIS): papillae proventriculares, glandulae proventriculares, isthmus ventriculi, zona intermedia gastris

B) VENTRICULUS (PARS MUSCULARIS): corpus, facies tendineae, centrum tendineum, facies anularis, sacus cranialis, sacus caudalis, ostium ventriculopyloricum

MM. VENTRICULI: musculus crassus caudodorsalis et cranioventralis
musculus tenuis craniodorsalis et caudoventralis

C) PARS PYLORICA

Gaster - Ga

A

B

C

A – aspectus lateralis sinister

B – aspectus lateralis dexter

C – sectio

Gaster, intestinum et cloaca - schéma

INTESTINUM TENUE:

duodenum – ansa duodeni, (pars descendens et pars ascendens), pancreas,
jejunum et ileum (jejunoileum), diverticulum vitelinum (Meckeli),
ansae jejunales, ansa axialis, ansae ileales.

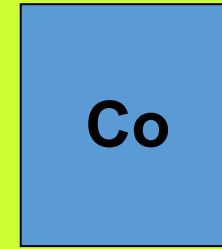
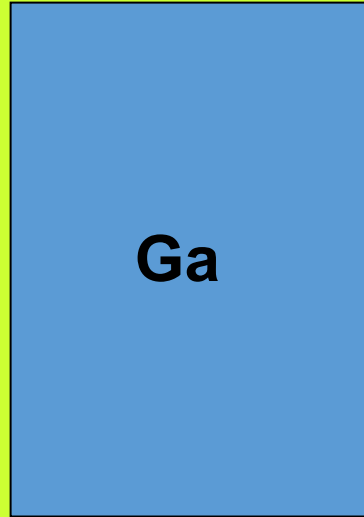
INTESTINUM CRASSUM:

cecum (2), mořští ptáci (1), papoušci (0). „dlouhé“ (Ga, Me, An), „krátké“ (Co),
chybí colon!, rectum

Gaster, duodenum, pancreas et lien:

Kloaka:

COPRODEUM - plica rectocoprodealis (An),

URODEUM - plica coprourodealis, plica uroproctodealis, ostium cloacale ureteris (dx. et sin),
papilla ductus deferentis dx. et sin. (u samce), ostium ductus deferentis dx. et sin. (u samce),
papilla oviductus sinistri (u samice), ostium cloacale oviductus sinistri (u samice)

PROCTODEUM - ostium bursae cloacalis (Fabricii), glandulae proctodeales, phallus (u samce)

VENTUS – labium venti dorsale, labium venti ventrale, glandulae labii venti
mm. venti: musculus sphincter cloacae, m. levator et dilatator cloacae, m. transversus cloacae,

Hepar:

Lobus hepatis dexter (pars caudodorsalis et caudoventralis)

Lobus hepatis sinister (pars caudodorsalis et caudoventralis)

Pars interlobaris

**PORTA HEPATIS: vena portae hepatis dextra + vena portae hepatis sinistra
arteria hepatica dextra et a. hepatica sinistra**

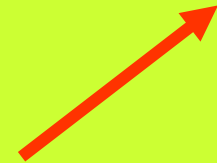
Ductus hepaticus dexter et sinister

D. hepatoentericus communis, ductus hepatocysticus vede do vesica fellea,

Ductus hepatoentericus dexter (bez v. f.)

Vesica fellea s ductus cysticoentericus

Pancreas:

Ga

SYSTEMA UROGENITALE

Organa urinaria:

REN:

- umístění ve fossa renalis (symsacrum)
- divisio renalis cranialis, media et caudalis,
- cortex - corpusculum renalis
tubuli renales
- medulla - pyramis medullaris
tubuli colligentes medullares
ansa nefroni
- lobus renalis et lobulus renalis
- nephronum corticale (bez Henleovy kličky) et medullare

Organa urinaria:

krevní zásobení

Arterie →
- rete capillare glomerulare

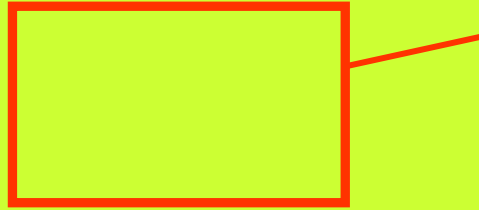
Žíly →
- rete capillare peritubulare

Organa genitalia masculina:

Ga

Testis et epididymis

schéma - Ga

TESTIS: na mesorchiu v tělní dutině!!

- tunica albuginea, tubuli seminiferi et tubuli recti, rete testis

vývodné cesty: ductuli efferentes testis, ductuli conjungentes et ductus epididymalis

EPIDIDYMIS

DUCTUS DEFERENS – ansae ductus deferentis, pars recta d.d., ostium cloacale d.d., papilla d.d. v urodeu)

Apparatus copulationis masculinus:

phallus protrudens - As

apparatus copulationis masculinus: erekce pomocí LYMFY!!

- phallus nonprotrudens (Ga, Me, Co, ...): corpora phallica, plicae lymphaticae, sulcus ph.
- phallus protrudens (An): sulcus phalli, basis et flexura phalli
corpus fibrocartilagineum
corpora fibrolymphatica (dextrum et sinistrum)

Apparatus copulationis masculinus:

Organa genitalia feminina

Ga

Organa genitalia feminina:

OVARIUM:

- většinou jen levé!
- na mesovariu poblíž ledviny
- cortex, medulla, hilus
- folliculi ovarici (BEZ dutiny !)

Oviductus:

Oviductus: „vývodná cesta“ do kloaky (urodeum) – ostium cloacale oviductus sinistri

INFUNDIBULUM - (regio chalaziferosa), ostium infundibulare s fimbriemi
tubus et glandulae infundibulares
(místo oplození!!!!)

MAGNUM: glandulae magni - tvorba bílku

ISTHMUS: pars transcendens isthmi, - tvorba papírových blan

UTERUS: pars cranialis uteri, pars major uteri, recessus uterinus, lamellae uterinae,
glandulae uterinae - tvorba skořápky

VAGINA: musculus sphincter vaginae, fossulae vaginales - pro spermie (zde setrvají i
několik týdnů!!)

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

Děkuji Vám za pozornost...